

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia,
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE se primesc la **ADMINISTRAȚIUNEA** în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Dukas Nachf., Max. Augenthaler & Emerich Lesner, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelke Nachf., Anton Oppelke.
 În Budapesta: A. V. Göbberger, Ekstein Bernat. În Hamburg: Maroyli & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o coloană 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarife și învoială.
RECLAME pe pagina a 8-a o serie 10 cr. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 7)

„GAZETA“ iese în încărcare și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 5 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
 Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr. v. senu 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 34.—Anul LXII.

Brașov, Duminică 14 (26) Februarie.

1899.

Scopuri de „cucerire“.

Par'că a fost anume ticluit, ca tocmai în momentele de față, când în cercurile maghiare se vorbește mai mult de „noua eră de guvernare a lui Szell“ și de „căderea sistemului Banffy“, să se publice de către ministeriul ungueresc de instrucțiune publică raportul detaliat statistic despre școlile de stat ungueresci înființate în decursul anului trecut, ca prima rată din cele o miiă de școlile de stat, ce voesc să le creeze ministrul Wlassics.

După cum se asigură, Wlassics va rămâne la postul său și în noul ministeriu Szell și poate că, dând la lumină tocmai acum acel raport despre isprăvile sale din anul trecut în folosul instrucțiunii maghiare, a voit să arate, că toate se pot schimba în „statul național maghiar“, numai politica de maghiarizare nu.

Și cum-că această politică este aji mai în flóre ca orî și când ni-o dovedesce d-l Wlassics cu cifre. În anul trecut, ne spune el, s'au înființat 134 de școlile populare de stat ungueresci. Dintre acestea, 57 se află în ținuturile locuite de Maghiari, ér 77 în ținuturile locuite de naționalitățile nemaghiare. Așa-déră 43% din aceste școlile au, după propria declarare a ministeriului, scopul, de-a servi cauzele culturale ale Maghiarilor, ér 57% „urmăresc scopuri de cucerire“.

La început ministrul Wlassics a desfășurat un program, în care era vorba mai cu sémă de-a veni în ajutor Maghiarilor din acele comune, unde sunt în minoritate, apoi unde Maghiarii fac majoritatea, dér n'au școlile destul de bune; mai departe în comunele curat maghiare, unde asemenea nici comuna, nici confesiunile n'au mijlocele de-a susține școlă bună unguerescă. Numai în al patru-lea rând erau luate în vedere comunele locuite exclusiv de Nemaghiari, în cazul, când acestea „ar cere“ școlile de stat ungueresci.

Cu atât mai bătător la ochi este acum, că ministrul, abătându-se dela

programul său primitiv, a îngrijit de instrucțiunea maghiară în ținuturile locuite de Nemaghiari în măsură mult mai mare, decât în ținuturile locuite de Maghiari.

Acastă mare îngrijire pentru cauza „culturală-națională“ a popórelor nemaghiare este mai mult, decât suspiciósă; este o viuă și nedisputabilă constatare a faptului, că guvernul urmăresce pe față, în stil mare și sistematic maghiarizarea învățământului public pe totă linia.

Până acum cei dela putere se mai rușinau de-a eși pe față cu tendințele lor de distrugere. Astăji însă o spun clar și limpede, că scopul este de-a „cuceri“ naționalitățile pentru maghiarism.

Șoviniștii „cuceritori“ însă trec cu vederea, că pentru a pute în adevăr cuceri nu-i de-ajuns de-a risipi banii din visteria, la care contribuim cu toții, pentru clădiri frumoșe și pentru salariile învățătorilor maghiari, orî maghiaroni. Ca să poți cuceri se cere ceva mai mult: se cere superioritatea culturii, ce nu o au Maghiarii. Dér, pe lângă acesta, se cere în mare măsură o purtare umană în raporturile cu cei, pe cari voesci să-i cuceresci. De-o astfel de purtare însă n'au fost și nu vor fi nicî-odată capabili „patrioții“ șoviniști.

De aceea nici nu ne sparie scopurile lor de „cucerire“; dér nici nu ne lasă nepăsători, ci ne fac și trebuie să ne facă se stăm la pândă, ca nu cum-va pe nesimțite ideile dușmane să potă intra în sanctuarul conștiinței noastre românesci și s'o invenineze.

Intărirea alegerei de Metropolit. Fôia oficială din Budapesta a publicat în numărul său dela 21 Februarie n. c. următoarea preainaltă decisiune:

„La propunerea ministrului Meu ungueresc de culte și instrucțiune publică, aprob alegerea episcopului român greco-oriental al Aradului Ioan Meșianu de arhiepiscop și metropolit român greco-oriental,

săvîrșită de către congresul bisericesc român greco-oriental.

Viena, 18 Februarie 1899.
 Francisc Iosif m. p.
 Iuliu Wlassics m. p.

Scirea despre întărirea noului Metropolit a fost întâmpinată pretutindeni cu bucuriă în sinul Românilor, mai ales, că lumea începuse să fie nedumerită, de ce a întârziat așa mult rezoluția preainaltă.

Acum se fac pregătiri pentru instalarea Metropolitului Meșianu. Se crede, că instalarea se va pute face cel mult de mâne în două săptămâni. Până acum însă nu se scie nimic sigur în privința terminului. Instalarea, precum scim, se va săvîrși în prezența congresului, care după-ce va lua la cunoștință răspunsul Maj. Sale la reprezentațiunea sa, va sta-tori programul de introducere al noului metropolit.

Revista politică.

După multe certe și hărțueli în cele din urmă s'a făcut învoeala între guvernul ungueresc și partida dela putere, și între partidele maghiare din opozițiune. Dér s'a făcut fără Banffy, și acesta, firesce, că trebuie să-l rime și să-l doră mult, decât prea era închipuit de puterea lui și prea încreșut era în stéua norocului lui. Norocul însă l'a părăsit de-odată cu încrederea de care se bucura înaintea monarhului. Urmarea a fost, că Banffy a trebuit, precum scim, să-și dea dimisiunea cu întreg cabinetul, ér Coloman Szell a fost designat de Majestatea Sa ca ministru-președinte și însărcinat de-a duce la sfîrșit învoeala cu opoziția, care cu Banffy n'a mai vrut să stea nicîdecum de vorbă.

Coloman Szell a și isbutit în cel mai scurt timp a încheia pacea cu opoziția. Protocolul de învoeală, scris de noul ministru-președinte și de toți ómenii de încredere ai partidelor din opoziția, pôrtă data de 23 Februarie 1899. Tot-odată Szell și-a compus și viitorul ministeriu, și adevă, precum se asigură, vor rămâne în postul lor următorii miniș-

tri de până acuma: cel de finanțe, cel de honveđi ministrul de culte, cel de agricultură și ministrul a latere. Numai trei miniștri: Perczel, ministru de interne, Daniel dela comerțiu și Erdely, ministrul de justiția, nu vor face parte din cabinetul său. În locul lor va lua portofoliul comerțiului deputatul Hege-düs, alesul Clușenilor, la justiția va veni secretarul de stat Plosz; portofoliul internelor însă îl va lua însu-și d-l Szell de-odată cu presiul ministerial. Pe Perczel cei din partida guvernului voesc să-l alégă președinte al camerei. Se crede, că până Marța viitoare noul cabinet va fi constituit și că la vre-o Mercuri se va pute prezenta camerei. Firesce, că în urma învoelei, încetéză de acum și obstrucțiunea și vor merge așa-déră éráși toate neted în dietă.

Până când, firesce că nu se poate sci. De-ocamdată Maghiarii opoziționali sunt foarte mulțămîți cu învingerea lor și se așteptă, că Szell va procede față cu ei mai cinstit și nu așa tiranic, ca Banffy. Și cei din Austria cred acum, că lucrul va merge mai neted și cu înnoirea pactului, de-ocamdată éráși numai provisoric, căci Szell e om isteț și scie să se strécóre printre toate greutățile.

Atâta e de-ocamdată tot, ce se poate aștepta dela noul ministru-președinte. Pacea dintre Unguri și Austria, dintre minoritatea și majoritatea maghiară din dietă, ar fi dér cârpită pe cât-va timp. Cum rămâne însă cu pacea dintre minoritatea maghiară și majoritatea nemaghiară a populațiunii statului? Cum rămâne cu raporturile dintre stăpânitorii de aji și naționalități? Cu întrebările acestea nici că s'a ocupat de când cu crisa nimeni dintre conducătorii politici ai Maghiarilor. Vom vedé, decât va dice ceva cu privire la acesta Coloman Szell în programul, cu care se va prezenta noul ministeriu în cameră. Nu ne așteptăm însă la nici o schimbare în atitudinea politică a guvernului ungueresc față cu naționalitățile

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Din întâmplările vieții.

— Note și schițe. —
 (Fine.)

Din anii din urmă a vieții mele amintesc, că în 1892 cu ajutorul și îndurarea lui Dumneđeu am ajuns anul al 50-lea al preoției mele. Mi-am propus, pentru aducerea aminte, a serba acest moment rar în viața unui preot. M'am adresat Esc. Sale Metropolitului Dr. I. Vancea, ca să se îndure a-mi da binecuvântarea părintescă pentru a-mi serba jubileul în cerc restrins familiar. Bunul Metropolit mi-a și trimis binecuvântarea cerută, precum urmăză:

„On. în Christos Frate! Din scrisórea frăției Tale de dto 30 Maiu a. c. am aflat cu multă bucurie, că prea bunul Dumneđeu s'a îndurat a-ți lungi firul vieții spre a pute implini 50 de ani, de când pentru prima óră ai adus lui Dumneđeu prea sf. ertfă în s. liturgie în păstoria de 50 de

ani a credincioșilor noștri din Chirileu. Felicitându-te deci din inimă părintescă pentru acest dar special ceresc, ne învoim foarte bucuroși, ca Frăția Ta să-ți celebrezi jubileul de 50 de ani a preoției și rugând pe ceresul Părinte, ca să Te țină încă mulți ani în sănătate neschimbată și putere neînfrântă — împărtașim archierésca noastră binecuvântare atât frăției Tale, cât și familiei Fr. Tale și tuturor credincioșilor noștri, cari vor lua parte la acesta sərbătóre jubilară.

Blașiú, în Iunie 1892.
 binevoitor:
 Ioan,
 Metropolit.“

În urmarea acestora am chiămat pe frate-meu Vasile din Boziaș cu familia sa, pe ginerele meu I. Anca preot în Subpădure, pe Alexiu Viciu preot în Nirașteu, pe nepotul meu Emil Viciu prof. în Blașiú, pe afinul Ioan Banfi preot în Șomustelnic și pe fii acestuia Octavian prof., Ștefan medicinist și alte rudeni și alții, între cari m'a onorat ocașional și d-l protopop al Mureșului Vasile Hosu.

După st. liturgie am petrecut cu bu-

curie și voiă bună, ér pe la finitul petrecerei, în urma propunerii d-lui protopop V. Hosu, s'a făcut o colectă de 20 fl., la colecta crucerului.

Aici amintesc, că din 1842—1892 mișcarea populațiunii comunei Chirileu în care păstoresc și aji, a fost următoarea: la născeri partea bărbătescă 373, partea femeiască 355, la olaltă 726. Morți: parte bărbătescă 327, parte femeiască 321, la olaltă 648. Cununii au fost 305.

În anul viitor 1893 s'a arătat în August 20 un cas de coleră în Ogra și altul în St. Paul cu deces, ér în 25 unul cu deces și la noi în Chirileu. Casa unde obvenia cas de coleră numai decât era bătută cu spin, ei rémași erau în contumație 14 zile, nu aveau comunicare cu nimeni. Pe mort îl aduceau cu carul spre acest scop destinat, petrecându-l doi ómeni și doi gendarmi la coranta (baraca) făcută în cimitir. Preotul făcea serviciul din depărtare mare, mortul era pus în sicriu peste care se vërșă ¼ metretă var nestins și apă, apoi înmormântarea era săvîrșită.

Acastă a fost a 6-a coleră peste care am trecut în viață. Cea dintăi am ajuns-o în anii 1829—30, a doua în 1833, a treia în 1849, a patra în 1866 și a cincea în 1873. Pe atunci nu era stricteta de aji, ómenii făceau pomană, mergeam la mort, îi cetiam seracusta și înmormântarea o făceam ca de obicei.

De altfel anul 1893 a fost și în politică agitat, căci printre neamicii noștri de vécuri a dat crunt colera șovinismului și au început cunosutele prigoniri politice pe-o scară întinsă, apoi procese peste procese, sciți, cum se duculuesce firei fraților Unguri.

Aceste prigoniri și procese și-au ajuns culmea în 7 Maiu 1894, în însemnată, în care s'a început procesul pentru Memorand, improcesuat fiind întreg comitetul național al partidei noastre. Românii, inteligentă și popor, curg ca povoiul la Clușiú și era o fierbere mare a spiritelor. Ungurii prefăcându-se că se tem de o rescólă a Românilor, de altfel prea pacnici, încep să înmulțescă gendarmeria, ba și miliția pe unele lo-

Cel mai însemnat eveniment în străinătate a fost în zilele din urmă alegerea noului președinte al Franței în locul răposatului Felix Faure. Alegerea acesta s'a făcut Sâmbăta trecută, două zile după morțea fostului președinte. Ea s'a făcut în *Versailles* de către adunarea națională formată din membrii camerei și senatului francez. Membrii acestei adunări votează fiă-care pentru candidatul pe care-l voesc de președinte. De rëndul acesta au fost doi candidați mai de frunte: *Loubet*, președintele Senatului, și *Méline*, fost ministru-președinte. Cele mai multe dintre voturi le-a primit *Emil Loubet* (483), care a și fost proclamat îndată de președinte.

Noul președinte *Loubet* are vârsta de 60 de ani. Se ăice despre el, că este om forte deștept, moderat, și unul din cei mai sinceri republicani. Franța așteptă dela el mult bine, mai sale dorește potolirea luptelor dinăuntru, cari în timpul din urmă au nepăciuit în cel mai mare grad națiunea franceză.

În ședința dela 21 Februarie n. a camerei franceze din Paris s'a cetit un manifest al noului-președinte, care este un fel de program al său. În acest manifest, noul-președinte declară, că-și va pune toate puterile pentru apărarea constituțiunei; că va stărui pentru spriginirea parlamentului în opera sa de înțelegere; că își va da silința a apara legile, armata națională, pe care țera o iubesc și are cauză de a-o iubi, căci armata este un paznic credincios al onorei și legilor patriei, și în fine asigură, că se va simți fericit, dacă în unire cu toți va duce înainte cauza întăriri și fericirii Republicei franceze.

Diceam în revista noastră din numerii trecuți, că **Congresul pentru pace și desarmare** propus de Țarul, nu prea are mari prospecte de-a eși bine. N'au trecut de-atunci decât abia câte-va zile, și etă că două dintre puterile europene au vestit pe cei din Petersburg, că nu vor lua parte la Congres. Cea dintăi este **Italia**. Guvernul italian rău s'a supărat, că în sfatul puterilor pentru pace și desarmare voesc să chieime și pe Papa să ia parte. Drept aceea, el a adresat o notă guvernului din Petersburg, în care-i spune, că de va fi invitat și Papa să ia parte la Congres, ca reprezentant alături cu celelalte state lumesci, *Italia nu va participa*. Guvernul englez înțelegând despre acesta, a căutat nod în papură, și a scris la Petersburg, că nici **Anglia** nu va lua

parte la conferență, decât Italia se retrage. Cine scie, decât mâne poi-mâne nu se vor ridica și alte puteri cu astfel de declarațiuni.

Din insulele **Filipine** sosesc érašși sciri neliniștitoare. În nopțea de 22 l. c. resculații au dat foc în mai multe părți orașului *Manilla*. Resculații au împiedecat stingerea focului și din casele, cari nu luaseră foc, au început să pucească asupra trupelor americane, cari voiau să susțină ordinea. Generalul american *Otis* a telegrafat la Washington, că resculații au avut de gând să pârjolască orașul întreg, însă acesta nu li-au succedat. Au ars sute de case și magazine, și pagubele trec peste o jumătate de milion.

„Magyar Állam“ și preoțimea română gr. cat.

De nenumărate-ori a fost învinuită preoțimea noastră gr. cat., mai cu sémă cea de prin părțile ungurene, că ar ceti și abona foi unguresci, fără a ține cont de politica urmărită de aceste foi și fără de a-o scandalisa cât de puțin calumniile și batjocurile, de cari suntem învredniciți în colonele lor.

Intru-cât pôte să corăspundă adevărului această învinuire, se pôte convinge ori și cine din simplul fapt, că archikoșutistul „Magyar Állam“ e diarul *oficios* al preoțimei române de prin părțile ungurene, fără a o gena batjocurile, cu cari această foie *ilustră* istoria noastră și aședămintele noastre culturale, economice etc. Și se nu credeți dora, că „Magyar Állam“ ar fi răspândit numai prin Bihor, Maramureș, Sătmăr, căci cam tot în asemenea inbelșugare îl vom afla — *risum teneatis* — și în Lugoș.

Lumea românescă, dedată a judeca dintr'un punct óre-care de un optimism binefăcător, se amăgea cu romanitatea escelentă a Lugoșului. Dér ce se vedé? Spre rușinea vécului, „Magyar Állam“ în multe parochii curat românesci ale acestei diecese române gr. cat. este pôte *unicul* diar — însă „*catolic*“.

Și ce diar e „Magyar Állam“?

După cele două inscripțiuni din frunte, s'ar păre a fi catolic, căci Papa Piu IX și Leone XIII n'au obicnuit a trimite binecuvântare foilor jidane și francmasone, numai că de atunci „M. Á.“ și-a păpat nu numai creditul catolicității, ci și al creștinătății, și ca organ serios nu mai are trecere decât pôte între preoții români și ruteni, dintre cari bag' sémă de aceea îl procură așa

de mulți, pentru-că îl capătă pe *inteniuni*.

Cum-că ómenii distinși catolici nu mai dau pe totă catolicitatea lui „M. Á.“ nimic, și cum-că cele mai multe diecese unguresci catolice vęd în „M. Á.“ un organ koșutist-radical, lipsit de seriositate și dreptate, antidinastic și resvrăitor, o dovedesce și alungarea lui din curtea archiepiscopescă dela Strigoniu și Calocsa, precum și dela Cașovia, și affi diecese întregi, unde înzadar vei căuta pe „Magyar Állam“.

Cred, că parochii noștri nu se vor ține mai catolici, decât cei dela Strigoniu ori Cașovia!

Să mai adaugem, cu câtă nepărtinire și dragoste se interesază acea foie de noi Români, de instituțiunile noastre sociale și economice? E de prisos a aminti turbaria lui „Magy. Állam“ asupra distinșilor noștri bărbați, cari au curajul a-și ridica cuvântul la ocaziuni potrivite în contra mișeliilor unguresci, pe cari organul acesta catolic de mult i-ar fi tras în țepă; dér chiar și când se face ceva pentru bunăstarea materială a poporului nostru, când se înființază reuniuni pentru promovarea agronomiei, industriei său a comerțului, nu se rabdă ca să nu ne spună câte-va — grosolane. Scorniturile și rapórtelile false despre institutele noastre de bani, despre scolii și aședămintele bisericesci, răsar în colonele lui „Magyar Állam“ ca ciupercile cele nebune în pădure, și într'un număr mai nou ne anunță, că, decât vom merge înainte tot așa (pe terenul economic) „cu prav de pușcă o se ne sfărime mania de îndirjire“. Până la gradul acesta s'au înfierbântat vitejii dela „M. Á.“. „Oláh“ și „roman“ se folosesc într'un șir de câte trei-ori în batjocură, fără a se teme, că-și va perde reputația de foie serioasă.

Acesta este pe scurt organul catolic, pe care îl laudă și'l abonează atăți preoți români gr. cat.

Catolic nu e, precum am arătat, românesc érašși nu e; ce caută atunci acest diar șovinist în casele preoților noștri?

Cel puțin mie nu-mi vine a crede, să se afle preoți români, cari s'ar identifica cu politica lui „Magyar Állam“.

Să ne îngrijim a alunga cu totul această foie infectă din societatea românescă, pentru-că politica urmărită de ea e cu atât mai periculoasă, cu cât se recomandă sub mască catolică.

Avem noi foi românesci, adevărate foi românesci, adevărate răsunete ale suspinelor noastre, de ce

să alergăm la foi fățarnice și româno-fage?

Mai multă bărbăție, d-lor! pentru-că alt-cum vom peri la drumul jumătate.

X.

Pagini alese.

Din luptele Italianilor pentru libertate.

XV.

— Hrăniți flacărele! Cultivați simpatiile exterioare!

Nimic mai primejdios pentru un popor pornit pe drumul luptei pentru desrobire, ca *pausele prea mari*, în cari el se fiă lăsat să amortescă érašși, să se stingă într'ensul flacărele ce l'au încălțit și l'au ridicat în luptă, și nimic mai rău, ca aceea, când el nu va sci prețui și cultiva *simpatiile lumii mari*, ci pôte le va chiar risipi și descompune prin propriile greșeli, prin lipsa de tact a șefilor săi.

Acastă lipsă de tact nu putea s'o aibă *Cavour*, șeful mișcării de libertate a poporului italian în timpul de care vorbim, și la urmărele stingerii flăcărilor de însuflețire, încă nu *Cavour* era bărbatul, care se-și lase poporul să ajungă.

În congresul din Paris, la care și el a luat parte, mișcarea italiană devenise cestiune europeană, cunoscută temeinic, apretiată cu simpatia, dér cu toate acestea rezolvarea ei definitivă, ajungerea ei la bunul sfirșit dorit, putea, ba chiar avea să întârzie încă!

Dér tocmai fiind-că avea să mai întârzie, lui *Cavour* i se impunea una dintre chiămările cele mai gingașe și grele, aceea de a hrăni cu toate mijlocele nădejdele în bine, însuflețirea, ba chiar răbdarea Italianilor, — și în același timp a nu lăsa să se recască nici simpatiile, pe cari le câștigase deja la bărbații cu influență în străinătate, și mai ales să nu se stingă aceste simpatii în inima fraților Francezi!

Misiunea întâiă, hrănirea însuflețirii, hrănirea flăcărilor sfințite în inimă, *Cavour* și-o implni cu succes, deși trebuia să umble cu ea ca cu ouă, cum e ăisa, său ca cu foc, căci în Italia era, precum se scie, un puternic partid revoluționar, pe care de-l combătea, se lovea de opinia publică mare a țării, căci partidul era forte popular, ér de-l sprijinea, se isbea de opinia tare a cercurilor diplomatice externe, cari arătau, cum arată și ađi, gróză și aversiune pentru „revoluții“.

El trebuia să împacă și capra și varza. Pentru a nu-și aprinde pae în cap în propria țără, îngăduia re-

curi. Cunoscem cu toții sfirșitul acestui mare proces. — *Dabit Deus hisquique finem*.... căci în mâinile puternicului Dumnezeu sunt depuse destinele tuturor. Până una alta pătim, însă nu suntem frânți. Sperăm, că toate își au un sfirșit în lumea această; numai solidaritate, solidaritate și érašși solidaritate ne trebuie, și prigonitorii se vor imblândi.

Până aci am avut prilej se însemn multe petreceri și voie bună, dér etă că trebuie să încretez cu litere negre și o supărare și intristare mare. În 20 Decembrie st. v. capăt scrisóre expres, că frate-meu *Vasilie dela Boziaș* e greu bolnav. Încă nu pornisem la drum și primesc scirea telegrafică sdrobotóre, că a încetat din viață în 20 (1 Ian. 1895 n.) Dec. dimineța.

Puțin a fost bolnav și cu toate ajutoarele medicale, viața nu i-s'a putut mântui. Înzadar, căci „*Contra vim mortis, non est medicamen in Hortis*“. Mult l'am plâns și-l vom mai plânge, căci a fost om cum rar întâlnesc în lume. Din 17 frați și surori, căți am fost din doi părinți, am rămas

eu singur. Consiliile Provedinței divine cine însă se le scruteze?!

În primăvara anului trecut 1898 m'a ajuns de nou una din cele mai crude lovituri a sortii prin morțea subită a nurorei mele, care la adăncile-mi bătănețe imi era mie și fiului meu *Alexandru* cel din urmă sprijin. De atunci am rămas amândoi singuri, și singuri suntem și ađi.

* * *

Adnexe. În 1842, când m'am preoțit, pe locurile noastre preoții erau mai toți moralăști. Teologii forte puțin. În Ernut era *Lazar Iosif*, în *Lechința* *Teofil Boer*, în *Tirimia* de curând venit și pus vice-protopop *Gavril Fogarași*, apoi *Ioan Pop* în *Cerghizel*.

Preoții cu puține escepțiuni umblau îmbrăcați cu cióreai, țăndră neagră lungă, apoi cojócce, peptare; care purta nădragi vineți de nisce postav dur de *Sighișóra* erau ceva escepțiune, dér celelalte vestimente erau tot cojocul și țănda neagră.

Luxul pe acele timpuri era necunoscut. Mobile de salon, precum divane um-

plute, scaune mai de ceva preferință, erau raritate.

Preoții își cunoșeau oficial lor, aspirațiuni esagerate nu aveau, toți erau muncitori, scind că n'au de nicăiri să aștepte ceva ajutor; își lucrau cu sudori crunte puțina canonică. — Locurile erau iobăgesci; de mai puteai, cu risic să zălogesci dela vre-un iobagiu un pământ: atăta era tot. În viața mea am lucrat și eu dela os; fiind-că sciam ciopli, m'i făceam unele din uneltele mai mărunte, ca osiă la rotile, policiórá la jug, o cătușă, o tinjală, restee. Cruțam și trăiam cu simplitatea apostolilor. Luxul l'am urit în tot timpul cât am trăit, și am iubit simplitatea și curățenia. În casa mea însă totuși au fost primiți mulți ómeni însemnați, oficiali, și nimeni nu m'a condamnat.

* * *

Biserica din *Chirileu* nu avea nici un venit. Ce se facem? În capul cimiterului care era acum plin până în drumul ce duce pe lângă el, fugeau nisce cănepiști. Ne-am pus cu prctopop *Fogarași* și am făcut metă peste toate cănepiștele oblu cu mar-

ginea cimiterului, și a rezultat un pământ de vre-o 5 merțe de sémăntură.

Din acest pământ sémănat mai întâiu în 1846 am câștigat cât am putut. S'au mai făcut și câte-va alte donațiuni în bani și pământ, din care ađi o parte moștenitorii testatorului l'au răscumpărat érašși, la ceea ce m'am învoit, vędând că poporul cu care-l lucrăm, în loc să se bucure, a început să blasteme pe testator. Așa-i poporul nesciutor de binele lui!

Școlă avem miserabilă. Asta s'a întâmplat tot din servilism. În 1863/4 un anume *Șerban Sandor*, cumpărăse locuri mai pe nimica, dela ómenii care plângând își imbiau pământul cel bun spre vëndare. El își făcuse din mai multe pământuri cumpărate lângă olaltă ca 25 jugere, un loc complet care-l sémănase cu măzeriche și a dat'o s'o cosescă, s'o imblătescă satenii din *Chirileu* și în anul următor, sémănându-l cu cucuruz, asemenea se-l lucreze până la aședatul în coșuri, c'apoi el, *Șerban*, va face școlă. A venit la mine cu solgăbirul *Macaveiu* și am făcut contract. Ómenii și-au implinit lucrurile cum se cade, dér între-

voluționarilor impacienți să-și publice și ei vederile prin foia lor „Gazetta del popolo“ („Gazeta poporului“), uitându-se printre degete la ațităriile lor, dăr în același timp se gândea serios și la o *organizare*, cum i-am dicea, a *patriotismului italian*, care în viitor să se arate încălzit de flacăra iubirii de cauză, dăr luminat în același timp și călăuzit și de judecată rece, întemeiată pe cunoștința reală a situațiilor!

Îi veni într'aceea foarte bine propunerea lui Giuseppe de Farina, fost ministru în Sicilia, de a se întemeia o „Societate Națională“, care să lucreze în folosul neatârării Italiei, însă nu cu sgomotul și nestăpânirea revoluționarilor, ci în taină, pregătind straturile mari ale poporului, dăr având și consimțirea și bunăvoința guvernului, ba a Regelui chiar!

Lui Cavour îi conveni planul de minune. Prin el putea atrage și pe revoluționarul la o muncă mare, folositoare, și putea în aceeași vreme păstra și aparențele liniștii pentru ochii străinătății. Va isbucni el apoi lucrul, când va fi timpul potrivit și hotărît, și va avea chiar cu atât mai mare răsunet, cu cât va isbucni dintr'una, după ce lumea, vădând liniștea aparentă la suprafață, își va fi cam întors privirile dela ea!

Societatea se constituie definitiv în August 1857, alegându-și de președinte pe Palavicino, er de vicepreședinte pe Garibaldi, care acum începe să apară érași în mișcarea patriei sale.

Refugiații politici din afară, Manin și Mazzini, hrănitorii mișcării revoluționare, fură câștigați și ei de Cavour pentru „Societatea Națională“ secretă, dăr temeinic lucrătoare, și așa această societate îi stete genialului cap al guvernului italian la dispoziție, ca o puternică armă cu două luciri: unul, cel liniștit, putându-l arăta diplomației, în semn că el are mână tare în țără și o ține în frâu; al doilea, cel strălucitor de razele speranțelor, arătându-l poporului și stăpânindu-l printr'ensul. Acestă societate întruni ore-cum totă Italia într'o uriașă conspirație de răsturnare, care avea să isbescă la timpul cel mai potrivit în sugrumătorii libertății și împedecătorii unirii!

Capii societății și miile lor de ajutoare răspândite peste tot locul, scieură presinta poporului planurile urmărite de societate, așa de frumos, că flacăra însuflețirii generale nu numai că nu scădă nicăiri, ci crescă și se lăți chiar și mai departe, — deci în această privință scopul patriotic al lui Cavour fû atins în chip strălucit.

Vădând acum bine pornite lucrurile pe calea această, Cavour avu grijă, ca să pregătescă și un alt eveniment, care să vină ore-cum el de el, anume ca pe când vor fi ei mai bine pregătiți, pe atunci Austria să-și perdă răbdarea și să-i provöce ea, să-i atace ea întâiu, să pornescă ea războiul, cu ponosul, că ea a fost care — a început pricina!

În scopul acesta Cavour se puse cu îngrijire să zgândere mereu supărarea Austriei, supărare, ce i-a rămas mai ales din Congresul dela Paris.

Un astfel de lucru foarte supărător pentru Austria, era întărirea cetății Alexandria, spre hotarile ocupațiunii ei. Cavour se apucă de întărirea acestei cetăți cu atâta sgomot și paradă, că era deopotrivă cu a-i zurul vecinei sub nas armele, cu carî ca mâne o să-o atingă cât să pöte de simțitor!

O gazetă din Torino, la îndemnul lui Cavour, deschise cu mult sgomot o subscripție publică, pentru întemplinarea cheltuelilor de a provede această cetate cu o *sută de tunuri!* Articuli ei erau îndrăzneți și fierbinți, străbătând în inima Italianilor, și împungând în inima Austriacilor. Subscrierile de nume veniră potop din toate părțile, și gazeta le publica pe toate, în chip ostentativ! Manin adună din Paris un mare număr de subscripții franceze! Austria nu se mai puté îndoi, ce înțeles au aceste toate, dăr fiind lucrurile făcute cu mult tact și cu forme istețe, n'avu ce face de-ocamdată. Cavour nu dicea nimic, nu aproba explicarea mișcării, dăr nici nu o demințea!

Însuflețirea generală crescă și se hrănea mereu. Cavour se simțea în mijlocul ei ca în mijlocul unei cetăți tari, și astfel puté pași înainte. Prilegiu i-se dete din nou. Chiar în acest timp, împăratul Austriei, actualul nostru monarch, soei în Milan și petrecu mai mult aci.

Formele de curtuasiă pretindeau ca regele Victor Emanuel al vecinului Piemont să-și trimită un sol să salute pe Împărat. *Victor Emanuel însă, sfătuit cu ministrul său, nu trimise pe nimeni!*

Asta trebuia să rănescă foarte crud mândria puternicului vecin. Dăr și ei chiar asta o doreau. Urmările n'au întârziat mult.

Asemenea provocătoare au fost și alte întăriri făcute spre granița austriacă, prefăcând d. e. portul La Spezia, din port comercial în port militar etc., întăriri, carî cereau cheltueli colosale, dăr pe carî cetățenii le dădeau bucurosi, încredințați până

în sufletul lor, că în bune mâni dau contribuțiile lor!

Așa sciù Cavour hrăni însuflețirea și așa sciù el sgândări pe supărata Austria în ajunul războiului din 1859.

Despre modul cum cultivă simpatiile străinătății și cum le folosi în același timp pentru același scop, în alt număr.

Spic.

Prigonirea limbei românesce.

Bucium-șasa, 17 Febr. n. 1899.

On. D-le Redactor! Se dice, că „în munți e libertatea“. Pöte, că așa ar fi, decă stăpânitorii ni-ar lăsa-o. Maghiarizarea însă și aici și-a întins cornele, și încă într'un mod neobișnuit până acum.

Eu ca învățator la școala confesională română gr. cat. de aici, arătarea absențelor școlare tot-déuna am făcut'o pe conspecte românesce. În 16 Februarie n. c. mă pomenesc însă cu o legătură de hârtii, pe care desfăcându-o aflu în ea toate conspectele de absenții făcute de mine și înaintate inspectorului școlar dela 1 Octomvre 1898 și până în prezent, 15 Februarie n. Mi-le retrimite d-l inspector unguresc de școle prin notarul nostru cu porunca, că *find scrise pe esemplare de absenții românesce, nu se primesc, ci mă îndrumă, ca în timp de trei zile dela primire să le scriu toate pe esemplare unguresce.* Acestă mi-s'a întâmplat atât mie cât și învățatoarei d-șorei *Cornelia Chirilă.*

M'am dus la d-l paroh și director Iosif Ciura și i-am comunicat afacerea. M'a rugat, să-i dau îndrumarea dela notar, ca să-o decopieze, dicând: că va face cunoscut cazul și d-lui protopop.

Acum, On. D-le Redactor, Vă rog să binevoiți a ne da bunul D-vöstré sfat în privința această, că ce avem de făcut.*) De ce vré să mai tipărescă Tipografia din Blașiú conspecte de absenții în limba română, decă după cum vedeți, nu le mai putem folosi, ci de aci încolo suntem constrinși a face absențiile pe conspecte unguresc, cu toate că nicăiri în Transilvania nu este o comună, care să pötă fi mai pur românescă ca Bucium-șasa, având o școlă cu doi învățatori, a căreia existență este asigurată pentru tot-déuna, precum și o biserică c'un capital depus la „Patria“ în Blașiú de peste 24000 fl.

Ioan M. Munteanu,
învățător, director interimal.

SCIRILE DILEI.

13 (25) Februarie.

D-șora Agata Bărsescu va mai juca încă astăzi Sămbătă și mâne Duminecă pe scena teatrului german din loc. Astă-sără se va da renumita tragediă de

*) Vom răspunde în nr. viitor de Dumineca. — Red.

Grillparzer „Sappho“, în care d-șora Bărsescu va juca rolul principal. Duminecă în 26 l. c. se vor da două reprezentații cu d-ra Bărsescu. După amăzi la 3 ore, în urma dorințelor exprimate față de artista, din cercurile tinerimei școlare de ambele sexe se va juca: „Der Sohn der Wildniss“ de Halm, în care d-șora Bărsescu va avea rolul Partheniei; ér Duminecă sera la 7^{1/2} ore se va da reprezentația de adio „Marianne ein Weib aus dem Volke“, în care érași d-ra Bărsescu va juca principalul rol. Vineri d-ra Bărsescu a fost în Sibiu, unde și-a dat concursul la o serată musicală declamatorică. Lunî în 27 l. c. artista va pleca de aici la Viena, deörece în 1 Martie n. va juca în „Jubileums theater“ unde este angajată. — Observăm cu această ocaziune, că d-ra Bărsescu este și de rândul acesta öspele d-nei Eufemia Kertsch, care a dat în onörea artistei, după reprezentația de Joi, și un supeu.

Daruri pentru biserică. D-l Iosif Morariú, preot în comuna Hosman din tractul Agnitei, a făcut astă-tömnă, cu ocaziunea sfințirii bisericii române gr. or. de-acolo, un dar frumos pentru biserică. Anume din averea sa a dăruit o *grădină de un juger și jumătate* pentru viitorul preot, având a se edifica pe aceea grădină casă parochială, ér pentru susținerea bisericii a dăruit un *alt pământ comasat de 2 jugere.* Acestă nobilă faptă a fost imitată și de crâsnicul, care încă a dăruit pentru biserică *un pământ de două jugere.* Fie, ca nobilul esemplu al acestor bărbați să găsescă cât mai mulți imitatori printre Români!

Agenturi ale Asociațiunii s'au mai constituit Dumineca trecută în comunele Răznov și Cristian prin d-nii C. Aisér și T. Popovici, ca delegați ai comitetului cercual din Brașov. Agentura din Răznov s'a constituit în modul următor: Președ. Ioan Teculescu preot, secretar și bibliotecar George Butnariu invet., cassar George Ilie comerciant; mebrii înscriși sunt: a) ordinarî: I. Teculescu, G. Ilie, b) ajutoari: G. Butnariu, D. Ilie, V. Cârstocea, I. N. Stănicel, G. Chivulescu, V. V. Ilie, I. Renghea și I. N. Brezeanu. — Agentura din Cristian s'a constituit astfel: Președ. provisor Ioan Teculescu adm. par., secretar Nicolae Muntean invet., bibliotecar George Popovici invet. și cassar Ioan Bogdan econom. Ca mebrii ajutoari ai Asociațiunii s'au înscriș d-nii: Nic. Muntean inv., G. Popovici inv., Partenie Căproiu, Maria Pitic, I. Caraș, G. Mihui, I. Popa, I. Bogdan, I. Mălăia, G. Popa, Teodor Olteanu, G. Stinghe, Nic. Dinu, D. Staicu jun., Micu Găină, N. Rucărean, Ioan Olteanu, G. Barbu jun., Bucur Barbu, D. Staicu sen., Șt. Neculicöiu și St. Popa.

Amânarea recrutărilor. Ministrul unguresc de honveți a dat o ordonanță, în înțelesul căreia *recrutările se amână până la alte dispozițiuni.* Recrutările erau să se

prințetorul a făcut o nimica tötă. Casa mică, scundă cu nisce ferestri mici de un cot de lungi, cu un cuvânt miserabilă. Arătându-și poporeni neîndestulirea, solgăbirul Macaveiu nu ni-a esoperat dreptate. Apoi pare-că e blăstêm, că nu căpétăm docenți numai de cei mai réi, unii mai slabî decât alții.

*

Prin anul 1842, când m'am preoțit, la întelnire ne salutăm întinđându-ne unii altora mâna dréptă cu cele trei degete, pe care după salutare fîă-care și-le săruta, binecuvântând pe celalalt. Drept, că nu eram civilizați, ca acum. Preotesele toate îmbrăcate românesce, afară decă, spre distingere, avea pe cap o năframă négră. Când veneau la casa unora din preoți, deși erau mai bétrâne, sărutau mâna preotului cu reverință. Ađi sărută preoții mâna preoteselor, ba și a altor dame, ba pöte o-ar săruta, de nu s'ar gena, și în obraz. Ei, dăr această e civilizațiune, lumea a înaintat, cea măritată nu umblă cu capul descoperit!

*

În 1842 și și mai încöce nu aveam decât un Sinod de tömnă, unde arătam născerile, cununile și casurile de mörte întemplate, numai cu numeri. Ele se scriau într'un Conspect, pe care fîă-care preot trebuia să-l subștérnă. Erau încă preoți, carî nu sciau scrie numele. În postul mare ne mărturisiam vecinii unii altora, cu familii cu tot. Acum e altceva, și mulți lipsesc de multe ori dela mărturisire.

Instituțiunea ca protopopii să dea facultate de cununie, se träge din timpuri vechi, pe când erau preoții ca vai de ei și trebuia protopopii să-i cerce cum servesc S. liturgie, cum botéză și cum administreză celelalte sacramente. Mulți dieci (cantori) făceau actele de cununie. Acum însă când preoții sunt luminați, teologi, nu are înțeles, că tot preotul e răspundetör.

Post scriptum.

Deși pe cum am însemnat la începutul acestei biografii, părinții noștri ajunsesă a fi slugitori de domni (iobagi), noi ne tragem din o prosapie boerescă tocmai din Iași din Moldova.

Mulți dintre Români noștri pörtă co-

numele Moldovan; toți carî au acest cönume, vor fi sciind din tradițiune părintescă pentru-ce pörtă acest cönume? Étä al nostru cönume „Moldovan“ de unde derivă?

În anul 1817 strămoșul nostru Macarie cu alți trei frați ai săi, toți în etate virilă: Nicefor, Töder și Vasilie, ca boeri în Iași în Moldova, ce or fi avut cu domnul Moldovei de atunci Mihail Racovița, ce nu, nu scim?! Ei au fost siliți a pribegi, și toți patru, pe patru cai buni, cu patru părechi de desagi de piele, încărcați cu galbinî de aur, trecură munții și au venit în Transilvania.

Nu ni-a sciut spune tatăl nostru, că ceilalți frați erau însurați séu ba, dăr strămoșul nostru Macarie era căsătorit, avea nevastă cu numele Măriuța. Care li a fost cönumele încă nu ni-a sciut spune, decăt Meden, Medent, așa ceva, din care noi am dat cu socotela a fi din vița Mehedințană; deslușit însă nu scim.

După-ce am crescut, și eram la școlă în Vașarheiti, ne arată părinții nisce scrisori vechi afumate, cu litere cirile, pöte

chiar slavöne. Nu puteam să le cetim, nici să le înțelegem. Ne mai pomenia și de nescari mori, care le-a avut. Cumcă au fost boeri avuți, nu este nici o îndoială, de asemenea, că au fost ömeni de rang, carî nu se dau cu una în două.

Acești patru frați la început s'au așezat cu locuința în Mihașu de Câmpie, esarendând un dominiu a öre-cărui domn. În Mihăș avea domni și curți domnesce și fam. groföscă Haller din St. Paul și într'una din zile mergend groful Haller János la Mihăș a dat în vorbă cu strămoșul nostru Macarie, au pășit la învoială și l'a strămutat în St. Paul, l'a pus peste dominiul séu prefect. Ceilalți frați ai săi, au rămas în Mihăș. Căt timp, nu ni-a sciut spune. Însé probabil, că nu peste mult după ce s'a strămutat fratele lor mai mare Macarie la S. Paul, ce vor fi avut, ce nu, cu d-l proprietar și deregătorul curții, ei l'au omorit, ș'au luat ce au avut mai indelete și banii carî îi avea, și într'o nöpte au venit la fratele cel mai mare Macarie în St. Paul. I-au enarat strămoșului nostru cum s'a întâmplat și fratele lor Macarie scurt și

începă în 1 Martie, însă miniștrii au aflat în sfatul lor, că totuși ar face-o prea bătăie, decât s'ar înrola recruți fără a avea lege votată de dietă.

Alegerile pentru camera de comerț și industria din Brașov se vor face în toate cercurile de alegere în 28 Februarie n. c. dela 9 ore a. m. până la 4 ore p. m. Pentru cetatea Brașov sunt a se alege câte 16 membrii esteri în clasa comercială și industrială. Alegerea se va face în sala dela sfat sub președința senatorului Schnell Alfred. Pentru cercul superior al comit. Brașov e a se alege câte un membru în clasa comercială și industrială. Locul alegerii e sala de ședințe a comitatului. Președinte electoral Fischer Fr. fisol-găbiru subst. Pentru cercul inferior se vor alege, în casa comunală din Feldiș, 2 membri în clasa industrială, 1 er pentru cercul Săcelelor se va alege, în casa comunală din Setlung, câte un membru în clasa comercială și industrială. Alegerea pentru comercianți și industriași se va face separat, putând fi aleși cei ce poartă comerț și industria de 3 ani, 1 er alegătorii sunt cei ce poartă cel puțin de un an comerț de sine stătător și sunt iudași în lista alegătorilor. Votul se dă prin graiți seu în scris. Listele celor în drept de a alege se pot vedea la președinții subcomisiunilor.

Procese de presă. Procurorii ungurești nu dorm. Ei caută ziua mare cu lumina prin foile naționalităților „material“ de a intenta procese de presă. Numai Miercuri s'a pertractat înaintea Curții cu jurați din Oradea-mare un proces de presă în contra „Tribunei Poporului“ din Arad, al cărei colaborator, d-l Em. Măglașiu, care a luat răspunderea pentru articolul imprincipiat, fii osândit la 2 luni închisoare și 10 fl. amendă. Acum e, că un alt proces se pune la cale în contra foiei naționale slovace „Narodnie Noviny“. Procuratura vră s'o îngarde pentru nise articuli apăruiți în Octomvre, Noemvre și Decemvre din anul trecut intitulaiți „Slovacii și Coróna Sf. Stefan“. Articuli aceștia sunt un estras dintr'o scriere mai lungă, ce s'a publicat într'o revistă cehă din Praga de către un profesor polon din Cracovia, și cu toate că e spus de unde sunt luați articuli, totuși procurorul trage la bara judecătii pe „Narodnie Noviny“.

Imormentarea lui Felix Faure. Joi s'a făcut în Paris cu mare pompă imormentarea fostului președinte al Republicii Felix Faure. Au luat parte mai multe sute de mii și nu s'a întâmplat nici un incident, care să fi turburat solemnitatea funebră. Cosciugul cu osămintele lui Faure a fost ridicat din palatul Elysée și a fost dus, cu desfășurarea celei mai mari pompe, la biserica Notre-Dame, unde fii binecuvântat. De față erau reprezentanții tuturor capetelor încoronate din Europa și de peste mare, așa încât răposatului președinte i s'a dat și la morțe, ca și în viață, cinstea ce se cuvine unui domnitor. Dela Notre-Dame, cosciugul a fost dus în cimiterul Père-Lachaise, unde înaintea cripei familiare s'a făcut adevărata imormentare. S'au ținut 9

discursuri, în care s'a preamărit virtuțile și talentele fostului cap al republicii, iubirea sa de dreptate și patriotismul cu care totdeauna a apărut și reprezentat Franța. În deosebire ministrul-președinte Dupuy a accentuat fapta cea mai însemnată a lui Faure, încheierea alianței cu Rusia. Pe mormântul lui Faure s'au pus un număr mare de cununii, ca semn de stima și iubirea de care a fost încununat în viață atât în patriă, cât și în străinătate.

Orchestra plugarilor români din Feldiș va da mâne, în 14 (26) Februarie, o producțiune musicală-teatrală, urmată de dans, în comuna Sânt-Petru. Piese musicale vor fi executate de noua orchestră a Românilor feldișeni, care în părțile noastre este prima musică instrumentală de plugari români. Deși abia de-un an constituită, noua orchestră, care s'a înființat din propria inițiativă a plugarilor, a ajuns așa departe, că deja a început să fie angajată pe la mai multe nunte și petreceri nu numai în Feldiș, ci și prin comunele vecine. Acesta ne dă o minunată probă de talentul plugarului român și constituie un nou titlu de laudă pentru harnicii Români din Feldiș. La producțiunea de mâne, ce o va da în Sânt-Petru, pe lângă piesele musicale se va reprezenta și comedia „Săpătorul de bani“, localizată de A. Pop și se vor executa câte-va cântece în două voci. Intrarea: 30 cr., pentru copii 10 cr.

Pentru meseriași din loc. La comitetul „Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelilor și sodailor români din Brașov“ sunt de împărțit pentru ucenici, aplicați aici în Brașov, patru ajutoare de câte 20 fl. Dotorii de a căpăta vre-unul din aceste ajutoare, au să se și înainteze rugărilor lor Comitetului, până la 13 (25) Martie a. c.

Același comitet face cunoscut, că biroul Asociațiunii s'a mutat în strada orfanilor Nr. 15, parter, către stradă. Localul acesta, fiind destul de încăpător, este deschis în fiecare Duminică și sârbătoare dela ora 3 d. a. Se invită deci toți meseriași români din localitate a cerceta în număr cât mai mare acest local, în care le stau la dispoziție toate diarele, câte vin gratuit la societate, precum și o bibliotecă, pusă la dispoziția meseriașilor din partea comitetului despărțământului brașovean al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

Români din Sasca montană. Un ocnar român din Sasca montană ne scrie: Eu cu locuitorii comunei mele natale Sasca nu pot să mă laud înaintea publicului român. Majoritatea suntem Români și încă ocnari, cari însă nu lucrăm aici, ci la băile de cărbuni de pâră din Anina, cale de 6-7 ore de aici. Dela băi venim acasă la Sasca m. de obicei tot la 14 zile. Deși puțină vreme stăm acasă, aflându-ne mai mult la lucru nostru în ocne, pentru aceea însă mulțămîta Domnului ceresc, căci nu suntem înapoiați nici într'un chip. Avem o biserică foarte pompoasă, pe care întotdeauna la 14 zile, când venim noi acasă, o vedem îndesuită de ocnari. Avem două Asociațiuni

de consum și o Casă de păstrare, și apoi noi ocnarii cetim aproape toate foile românești din patria noastră. La casa de păstrare, ce i drept, noi ocnarii suntem în minoritate printre acționari, fiind majoritatea acționarilor din inteligența din loc și împrejurime. Mi-ar plăce să scriu tot numai bine, dăr față cu Cassa de păstrare trebuie să spun, că am și o plângere. M'a indignat mult, că eu ca acționar, și încă un alt coleg al meu de-aseenea acționar, n'am putut mijloci cu garanța noastră un împrumut de 50 fl. pentru nise omenii năcâjiți, ba am fost refușaiți chiar cu asprime Cred, că în asemenea casuri institutul ar trebui să țină seamă mai întâi de dorința acționarilor, cari ca proprietari ai lui prezentă cea mai bună garanția. A. B.

Nenorociri. D-l învățător Sava Molin din Calina ne împărtășește următoarele casuri de nenorociri, ce s'au întâmplat de curând în comuna Cârnea de lângă Oravița: Duminica trecută, s'era, o femeie voi să umplă lampa cu petrolu, în timp ce o fetiță a ei de trei ani îi lumina cu o luminiță de ceară. Petrolu, care din norocire nu era mult, a luat foc dela luminița copilei și lampa a explodat. Fetița a fost greu rănită la față, așa că abia o poți cunoște. — A patra s'era după asta s'a întâmplat în aceeași comună o altă nenorocire grozavă tot din cauza petrolului. O tinere și frumoasă nevastă, abia de 17 ani, crezând, că nu-i va fi de ajuns peste noapte petrolu din lampă, se apucă să mai tórne peste el, în timp ce un unchiu al ei, Achim Garovină, îi lumina cu un „țimporol“ (chibrit) aprins. Vasul cu petrolu a luat foc și explodat, tinere nevastă fii încinsă în flacări și a ars ca o făclie, fără s'o fi putut mântui cei din casă. În ziua următoare a răposat, lăsând în urma sa un copilăș de vre-o 5 luni.

Divorț. Din Poiana-Merului ni-se scrie, că primul divorț dela introducerea căsătoriei civile încoco s'a întâmplat acolo între locuitorul George Enescu și soția sa Ana Bucur Ion Todor Cofeiu. Procesul de divorț s'a întinat la tribunalul din Brașov în 2 Octomvre 1895 și a durat până în 28 Ianuarie 1899, va să dăcă trei ani și trei luni. Pe părinții nevestei divorțate, cari au cauzat procesul, i-a costat acest divorț 500 fl. și pe de-asupra pierderea unui bun ginere și multe ghetete rupte cu alergăturile, 1 er pe ginere l'a costat 31 fl. Casul acesta ar pute fi de învăț mai ales soțiilor, cari adese-ori în loc de-a stărui pentru întărirea bunului traiu între părechile tinere, duc lucrul la divorț, a căruia urmare este de obicei ruina materială, pierderea de timp și nenorocirea în familie.

1. Aplicarea multiplă Nu există mijloc mai bun, care se pôte aplica la diferite casuri, ca Moll's Franzbrantwein care alină durerile, întărește nervii și muschi întrebunându-se ca adaos băi etc. O butelie 90 cr. se pôte procura dilnic prin poste dela farmacistul A. Moll liferantului curței din Viena Tuchlauben 9. În depourile din

provincie să se ceară espresu preparatele lui Moll, provădate cu marca de contravenție și subscriere.

Convocări.

Adunarea generală a „Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelilor și sod. români din Brașov“ se convocă în sensul statutelor. Art. XIV, pe Duminică 12 Mart. n. (28 Febr. v.) orele 2 d. a în localul Asociațiunii, strada orfanilor Nr. 15, parter. La cas, când nu s'ar întruni membri în număr corespunzător, adunarea generală se va țină în Duminica următoare, 7/19 Martie.

Agendele vor fi:

- 1) Raportul Comitetului asupra activității Asociațiunii în decursul anului trecut.
- 2) Raportul cassarului.
- 3) Raportul comisiunii cenzurătoare și decideră asupra propunerilor Comitetului.
- 4) Fixarea bugetului pentru anul curent.
- 5) Alegerea Comisiunii cenzurătoare pentru anul 1899.
- 6) Propunerii eventuale din partea membrilor Asociațiunii.

Din ședința Comitetului ținută la 12 (24) Febr. 1899.

N. P. Petrescu, I. I. Savu, președinte. secretar prov.

Reuniunea română de gimnastică și de cântări din Brașov își va țină adunarea generală Duminică în 14 (26) Febr. c. la 10 ore a. m. în sala de desemn a școlilor române. Membrii sunt rugați a-se prezenta în număr cât mai mare.

Despărțământul protopopesc Radna al Reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale ort. din protopopiatele aradane I-VII, își va țină adunarea de primăvară la 9 (21) Martie a. c. în localitatea școlii confesionale rom. ort. din Căpruța.

La această adunare On. membrii, precum și toți binevoitorii școlii românești sunt cu onore invitați a participa.

Programul adunării: 1) Diminșta la 9 ore asistarea în corpore la chiamarea Duhului sânt. 2) Ascultarea prelegerii practice din geografia, ținută cu elevii, de Damaschin Medrea învățător în Căpruța. 3) Deschiderea adunării prin președinte. 4) Constatarea membrilor prezenți. 5) Observări și aprepieri asupra prelegerii ținute. 6) Cetirea operatelor intrate la birou. 7) Alegerea comisiunii cenzurătoare. 8) Incasarea taxelor. 9) Cetirea rapórtelor. 10) Propunerii și interpelări. 11) Designarea locului și a timpului pentru adunarea proxima. 12) Alegerea unei comisiuni pentru verificarea protocolului.

Radna, 4 (16) Febr. 1899.

Demetriu Roman, Damaschin Medrea, președinte. notar.

cu sânge rău a răspuns: „Nu face nimic, decât popă cu cădelniță la cap, mai bine casă încununată de armași“. Se vede, că n'au fost omeni să se temă de totă tufa, erau dedați cu de astea.

Acești trei frați au trecut Târnavă mică, și s'au așezat în Nadășul săsesc și și-au luat conumele de Meheș. Pe atunci nu erau gendarmi, refrenul era: te omor și te plătesc cu bani. Altcum nu se pôte explica, că puteau locui fără a fi trași la bara judecătii.

Acesta familiă s'a făcut mare și renumită, din care au fost unii preoți, protopopi, decani, și Avram Meheș canonic în Blășiu, Al. Avram Meheș cancelar aulic în Viena, Teodor Meheș protopop în Cluși și a botezat pe fericitul Episcop Ioan Lemény în 1780; după aceea a fost decan în Turda. Ca atare l vedem figurând pe la alegerea Episcopului Ioan Bob în 1782. Pe Petru Meheș îl aflăm ca căpitan la grănițeri din regim. II. de Năsăud combatând pe Napoleon I. în a. 1793 la Aspern.

Din această prosapiă ne tragem și noi cu conumele „Moldovan“.

Macarie, strămoșul nostru, a avut un fiu cu numele Vasile, moșul nostru, și fată Catarina, care s'a măritat după d-n ungar în Buzaș Beșineu. Că s'a renegat seu nu, nu se șcie. Moșul nostru Vasilie a fost jude dominal în St. Paul, a avut trei fii: Ioan, fecior de curte (husar, cum se poreclia pe atunci la groful Haller Jozsi) și apoi căsătorindu-se, s'a mutat în Ogra, firește și ei ca slujitori la domni; al doilea fiu Nicefor (dimunitiv Chifor) din care ne-am născut 17 fii și fete, din cari sunt în viață singur eu, Isaia. Al treilea fiu era Toader, bucătar tot la acel grof Haller Josef.

Cel dintâiu fiu al moșului nostru Vasilie, cu numele Ioan din Ogra, s'a folosit de conumele „Macarie“, cu care se scriu până în prezent descendenții lui, cari mai există în Ogra și unul docent în Iclândel. Al doilea fiu Chifor, tatăl nostru, a luat conumele de Moldovan, cu care ne scriem până în prezent. Tóder, al treilea fiu al moșului nostru, s'a folosit tot de conumele

Macarie, el însă căsătorindu-se cu o ungarică din St. Paul, s'a renegat. Fii lui: Ioan s'au dís Ianos, alt fiu Iosif s'a dís Joska — botezați de altcum românește — fii-sa Trezii (Teresia) botezați la catolic. Aceștia și-au uitat limba română, 'm' diceau tot „batyam-uram“; se ținea de rudenie, dăr mai mult le plăceau Ungurii. S'au și prăpădit toți, n'au lăsat descendenți, și neconvenindu-le conumele „Macarie“, l'au schimbat odată în „Makarias“ — apoi în „Makrai“.

Acum acesta prosapiă a Meheșecilor din partea noastră probabil se pôte considera ca stinsă în parte virilă, căci din Vasilie, fratele meu din Boziaș, n'a rămas parte bărbătescă. Din partea mea și a fiului meu Alexandru, care s'a căsătorit în 1877 cu decedata sa soția ficia unui „beamer“ în absolutism, încă n'au rămas descendenți.

Din Meheșeci după mamă a fost și Ladislau Vasilie Vaida. Fratele meu Vasilie a corespondat cu el. 'M' spunea părinții, că din partea Meheșecilor aveam rudenii

în Năsăl pe Câmpie. Când era prin anii 1873-74 fiul meu Alex. calfă de comer. în Brașov, mergend la el, în Hetur, am dat de o muiere vėduvă — care mi-a spus, că este din vița Meheșecilor. De mai este cineva din această viță parte bărbătescă, nu mi-a sciut spune.

Mai acum vre-o câți-va ani, am primit provocare să mă fac acționar la o bancă rom. ce era să se facă pare-mi-se în Baia-mare. Intre provocătorii subscriși, am aflat pe unul cu numele resp. conumele Meheși. De cumva va fi fiind de prosapia de Meheș, îl rog cu totă bunăvoința să mă încunoscințeze.

Acesta este adevărata descendență a familiei noastre Moldovan, din prosapia Meheșecilor imigrați în Ardeal din Iași (Moldova) în anul 1717, care o am scris după tradițiunea luată din gura tatălui meu Moldovan Chifor, fără a adauga seu scări, ori modifica ceva intrėnsa.

Dat în Chirileu, în 12 (24) Aprilie 1898.

Isaia Moldovan, Paroch gr. unit.

Un învățător harnic.

Sasca-montană, Febr. 1899.

Onorată Redacțiune! Pentru un om, care merită laudă, cred că ar fi păcat a-l lăsa uitării și a nu-i face onorurile cuvenite. De aceea Vă rog lăsați să se publice aceste rânduri în mult prețuita foia a D-Voștră „Gazeta” de Duminecă.

În comuna noastră Sasca-montană se află un tiner învățător cu numele *Filip Băias*, născut în Oravița montană. Densul în vârstă de 19 ani, când a venit în comuna noastră ca învățător, a știut, că va avea mult de luptat pentru binele poporului. Și punându-se pe lucru, a scos pe cei rămași în întineric la lumină și la vederea lumii. Deși multe a avut de suferit, densul nu s'a descurajat, ci din contră, pe cei ce-l amenințau cu petrii, densul i-a alungat cu pâne, și așa Dumneșeu i-a ajutat de a eșit învingător.

În primejdiile de foc și apă noaptea din pat s'a repezit, ca un leu, și chiar cu pericolul vieții sale a mântuit pe cei nenorociți.

Cât despre școlă, d-l învățător scie foarte bine să-și facă datorița înăuntru și înafară, încât nu se află un singur om, care să se plângă contra d-sale pentru fiul lor.

La stăruința d-lui învățător s'a înființat „Comora”, Asociațiune de consum în Sasca, care sub conducerea d-sale astăzi stă foarte bine. La sfaturile densului, se află cam la 300 de persoane din comuna noastră asigurate la Asociațiunea funebrelă în Timișoara. Cu drept cuvânt putem dice, că unde pune d-l învățător mâna, și Dumneșeu pune mila.

De câți-va ani conduce mulțime de tineri cântăreți în școlă și biserică, face cu densii regulat în fiă-care an baluri, concerte, teatre ș. a. Așa și în 2 Februarie v. c. la un singur cuvânt al d-sale se adunară mulțime de tineri cântăreți la o petrecere și împreună cu o musică nouă de lăutar, care încă e compusă din sinul poporului săscan, și acuma a cântat prima-ora, s'au dus sub conducerea d-sale până la ospătăria d-lui Cochic, ce poartă firma „Mihail cel drept”. Aici așezându-se cu toții la o masă, tinerii îi dederă onorea de naș, er d-l învățător fin și o frumoasă vorbire, dicând între altele:

„Nu mă luați în nume de rău, fraților, decât vorbesc ceva din Sfta Scriptură. Jidovii auzând de nascerea lui Christos, au dis, că ce va să iasă din Nazaretul Judeii, er mai la urmă s'au convins, cum-că din Nazaret a eșit chiar Christos, Mântuitorul lumii. Așa și D-vostră, fraților, uități-vă în trecut și veți vedea cum au fost moșii și chiar părinții d-vostră. Și nu vă mirați, decât vă dic, că d-vostră sunteți cu mult mai deștepti ca ei, pentru-că d-vostră cercetați regulat biserică, cetiți diare și ascultați sfaturile învățătorilor voștri. Luați pildă:

Un părinte la ora morții chiamându-și fiul la sine le dișe: „Fiilor, luați aceste de ce nule una câte una și le frângeți! Fiul le luară și le frânseră, er bătrânul tată luă încă odată cele de ce nule și legându-le la olaltă dișe fiilor săi: Veniți și acuma, fiilor, unul câte unul; probați de le frângeți! Fiul luară nulele, d'er înzadar se ostentură, căci nu le mai putură frânge.

Atunci le dișe bătrânul: „Vedeți fiilor, decât voi veți despărți unul de altul, totă lumea vă va frânge, er decât veți rămâne la olaltă, nimenea nu vă va pute face nimic și norocul va fi tot-déuna cu voi”.

Așa vă dic și eu d-vostră, fraților, uniți-vă la olaltă și Dumneșeu vă va ajuta în toate împrejurările. Trudiți-vă din răsuputeri, ca totă împrejurimea să se convingă, ca și Jidovii din Scriptură, că din Sasca a eșit numai sciință și cultură.

Am luptat 14 ani, silindu-mă să adun trei inși la olaltă, și n'am putut. Astăzi însă mi-s'a împlinit dorința, vedând o mulțime de tineri în jurul meu. Fie, că ridic paharu în sănătatea d-vostră și vă dic, nu numai la veselie, ci în tot-déuna, când va fi vorba de sciință și învățătură să vă ved în jurul meu!

După aceste frumoșe vorbe a ridicat paharu d-l Alexandru Băias în sănătatea d-lui învățător. La urmă a vorbit d-l Gavrilă Popovici în sănătatea tuturor. Eu simțindu-mă cam bolnav n'am putut ridica paharu, ci imi ridic acuma glasul în sănătatea d-lui învățător, dorindu-i să trăească mulți ani în deplină sănătate!

Pe la orele 5 seara am plecat erași cu toții sub comanda d-lui învățător 4 câte 4, în rând, er musica înainte cântând pe uliță Marșul „Bravilor ostași ai României” până la curtea d-lui învățător, unde ne-am despărțit mângâiați pe la casele noastre.

I. P. c.

Rugare.

În favorul sfintei Mănăstiri dela „Prislop” din preajma Retezatului, în urma apelului cunoscut, ca emis cu data 22 (10) Novembre 1897 de către comitetul constituit spre scopul restaurării aceleia, au încurs până aci ofertele benevole, cari s'au publicat în foia din Blași „Unirea” Nr. 36, 37, 38, 50, 52 și în „Revista Oraștiei” din Oraștie Nr. 36, 38, 39, 41, 49, 50 și 51 din 1898.

Considerând însă, că din listele distribuite între On. public român, un număr tare însemnat nu ni-s'au reînnoiat nici până în prezent, er de altă parte fiind cu privire la aceea, că Comitetul din apel pentru timpul înaintat are să-și dea socotela finală și a primi dela forul competent absolutul recerut:

Așa, pentru a corăspunde acestei datorițe ce avem, subscriși ne luăm voiă a ne adresa cu încredere deplină către toți acei P. T. domni, îndeosebi către membrii Ven. cler, cum și către On. Institute românești de ban, cari au primit liste de contribuiri în favorul sfintei Mănăstiri dela „Prislop”, rugându-i prin acesta pe toți cu totă stima cuvenită, ca în interesul unei cause atât de salutare să nu-și pregete ostentelă, ci să binevoiască a ne retrimite acele liste, fie cu or-ee rezultat și în termenul cel mai scurt posibil, spre încheierea socotilor noastre și inducerea numelui tuturor generoșilor binefăcători, ce au contribuit cu obolul lor, în Cartea de aur a Mănăstirii, de-a se pute pomeni în luna Maiu a. c. la sfânta liturgie la serbătorea chramului.

De-odată facem cunoscut la acest loc, că s'a luat dispozițiune, ca colectele încurse până acum dimpreună cu cele ce se vor mai adauge în urma acestei rugări, să se publice în toate foile noastre cotidiene din patriă, prin ce va satisfice și voinței noastre, d'er și dorinței juste exprimate din partea unor generoși contribuitoari.

În numele comitetului mănăstiresc:

Hateg, 22 (10) Februar 1899.

Nicolau Nestor, Dr Gavrilă Suciu,
vicar ad. ca preș adv. și cassar.

Petreceri.

Marginea-Săcunimii, 20 Febr. n.

On. D-le Redactor! În 12 Febr. n. s'a ținut o petrecere în Nirașteu, în favorul școlii române gr. cat. de-acolo, care în toate privințele a succes frumos.

Veseliă mare și generală; tot ce vedea, aușia, tot ce observai și simțea era românesc. Nici un joc străin nu s'a dansat, nici limbă străine nu s'au vorbit. Publicul a fost foarte numeros.

În dragălașul buchet al damelor am vădut pe d-rele: Viciu și Covrig (Nirașteu), Eli Hodoș (Iceland), Maria Moldovan (Vidrasen), Surorile Aron (Laslaul român), Lucreția Cioclan (Ogra), Augusta Recea (Sântana), Anica Blaj (Șeușia), Lucaciu (Craciunfalău) și surorile Russ din Cristur.

Au suprasolvit: D-na Gajzago Antal (Nirașteu) 3 fl., Danilă Muntea (Cuciu) fl. 2.50, Emiliu Viciu (Blași) 1 fl., Emiliu Francu (Șomoștelnic) 1 fl., Vas. Saltelechi (Bordăș) 1 fl., G. Murășan, Suciu Aron, St. Roșian, Suciu Oprea (Tergu Mureșului) câte 70 cr., Al. Maior (Tirimia-mare), Augustin Blaj (Șeușia), Șt. Rus (Nasna) și Vas. Viciu (Nirașteu) câte 50 cr., Iustin Pop (Cerghidul-mare), A. Tămaș (Band), P. Cristea

(Tirimia-mare), I. Bucur (Lăscud), I. Negruți (Orba), Val. Vlas (Lechința) și E. Răduț (Cerghizel) câte 20 cr.

Laudă se cuvine d-lor aranjeri, în frunte cu d-l părinte Alesiu Viciu, ca președintele comit. arangiator, atât pentru succesul acestei petreceri curat românesol, cât și pentru buna primire a publicului, care s'a depărtat atât de mulțamit.

Vulturul.

Mătăsăritul la noi.

Bazoș, Febr. 1899.

Una dintre ocupațiunile economice cele mai însemnate și rentabile, este mătăsăritul, care deși este un ram economic de mare importanță îndeosebi pentru noi Români, cari față de alte popore materialicesce stăm încă înderēt, e foarte puțin îmbrățișat de poporul nostru dela sate. Causa a fost lipsa cunoscintelor teoretice și practice necesare, ce se recer, ca ostentelile lui să fi remunerate după puțină muncă, sau că nu scie însemnătatea acestui ram economic în resortul comericiului.

În unele ținuturi sudice, prin părțile de mătă-și bănățene, unde locuitorii sunt îndeletniciți cu mătăsăritul, poporațiunea e convinsă de însemnătatea mătăsăritului și de folosul ce îi aduc insectele numite: vermii de mătășă... Statisticile periodice de mătăsărit vedese lămurit, an de an, că numărul acelora, cari se ocupă cu mătăsăritul, se înmulțese: între aceștia, sunt mai mulți străini, și nu de ai noștri. Vorbesc mai vortos despre Bănat, unde Români formeză maiortatea poporațiunii.

În timpurile actuale, când bietul om s'erac abia își agonisese pânea cea de toate zilele pentru sine și familia sa, când densul afară de altă ocupațiune în acel timp princios mătăsăritului nu cunosce decât dileritul, pe un preț de tot bagatel și neînsemnat, — o datoriță morală ne îndemna a-i înlesni modul lui de viață și esistență.

Și acesta misiune o vom îndeplini-o, decât le vom oferi cunoscințe prin prelegeri publice și despre însemnătatea altor ocupațiuni economice, precum este și mătăsăritul, care pe lângă aceea, că reclamă puțină muncă din partea muncitorului, îi aduc folose îndeit de multe, decât este priceput în acesta, și decât ocupațiunea sa a fost îngrijită și condusă de o rațională picepere.

În multe comune de ale noastre, locuitorii în parte mare nu cunosce vermii de mătășă. Eță un exemplu: În comuna mea, în care funcționez ca învățător și care este una dintre comunele mai fruntașe în cele ale economiei, locuitorii nu cunosce vermii de mătășă și prin urmare nici folosul lor, cu toate că și în privința frăgarilor este comuna dintăi, unde numai pe strășile comunei sunt peste 400 frăgari puternici. Lucru firesc, că în asemenea împrejurări Nemții din jur aveau bunul prilej de-a exploata în favorul lor din acest număr de frăgari, sumedenii de bani... În anul prim, ca învățător, ca să pot îmbunătăși mijlocul de câștig al poporului mai s'erac de aci, însu-mi am luat angajamentul să arangez o localitate pentru vermii de mătășă — ținând a premerge poporului cu exemplu și a da prin acesta consătenilor mei o școlă practică, bună și folositoare.

În acel an norocos, câștigasem un venit curat de 370 fl. Trei sute șapte-deci fl. într'un interval de 7—8 săptămâni, — o sumă care o poți agonisi abia și cu multe greutăți în alte direcțiuni economice într'un timp cu mult mai lung. Era destul și favorabil prilej, pentru-ca să pot anima poporul, ceea ce mi-a și succes, căci în anul viitor aveam 40 inși cultivatori de vermii de mătășă, er anul trecut 60 inși, — primind fiște-care, după îngrijirea care a avut-o, și după numărul gramelor oușelor, câte 20—30—40 fl.

La noi în genere, mătăsăritul ocupă teren îngust față de alte popore, precum sunt: Italienii, Francesii etc., unde poporațiunea în parte mare se ocupă cu mătăsăritul, și unde formeză mătăsăritul un monopol însemnat de venit statului și poporului.

Vorbind aici de îmbunătășirea sorții poporului nostru dela sate, ar trebui spre scopul acesta să ne zacă la inimă, ca chiar fără alte remunerațiuni, să-i oferim poporului posibilitatea, ca prin adunări publice ocazionale să ținem prelegeri practice din cutare seu cutare ram economic princios ținutului respectiv și amăsorat împrejurărilor și mijlocelor suficiente pentru vr'o ocupațiune economică, cum este și mătăsăritul, respective cultivarea vermilor de mătășă la noi.

Ca să se potă generalisa mătăsăritul la poporul nostru cât mai curând, recomand în deosebi colegilor mei și celor interesați de cauza înaintării poporului, ca să practice această întreprindere, încă în școlă, cum se practică la noi de vre-o 5 ani. — Anume: să împart băeților din clasele superioare ouș seu vermii de a gata, o anumită cantitate mică spre îngrijire, d'er sub nemijlocita supraveghiere a învățătorului, care va fi îndatorat a ținé din când în când prelegeri despre cele vedute cu ocaziunea inspecțiunii; și va stăruie ca însu-și să premergă cu o școlă model de mătăsărit, care se va afla în necondiționată apropiere a lui, seu în un despărțământ corăspundător al localității școlare. Sunt convins, că frații colegi mai mult ar face și progrese în studiul economiei, propunând 1—2—3 ramii economice princios acelu ținut, decât decât ar aglomera în cadrul economiei școlare lucruri de multe ori multe, d'er fără folose reale.

(„Biserica și Școlă“.)

Aurel Bădescu,
învățător.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 24 Februarie. Coloman Szell plécă astă-seră la Viena, și mâne va fi primit în audiență de către Majestatea. Sa. El va raporta asupra succeselor ce le-a dobândit. Tot odată va presenta și lista membrilor noului cabinet.

P O V E Ţ E.

Conservarea părului. Unul din cele mai bune preservative a părului este urdica, căci opresce căderea lui. Să pretinde chiar, că face să crească părul când mai esistă rădăcină. Se întrebunțeză pentru scopul acesta rădăcină de urdică 200 grame și aceste rădăcină tocate mărunt, se fierb o jumătate de oră într'un litru de apă și o jumătate de litru de oțet. Acest fluid se stre-coră; după ce s'a așezat apoi se frecă capul cu acest lichid înainte de a se culca.

Pentru a vindeca jupuiturile din pricina șederei îndelungate în pat ia un prospăt nesărat, topește-l încet, amestecă o lingură de unt-de-lemn, o lingură de rachiū bun și o lingură de cêră. Pune-le toate într'o crăticioră pe un foc môle și învêrtesce bine cu o vergea, până când se amestecă bine toate aceste patru ingrediente. Törnă apoi într'un borcan și învêrtesce până să răcesce pomada. Decă e prea grósă — după ce s'a răcit, — mai pune pe foc, ca să mai pui unt-de-lemn. Decă e prea deschisă, mai pune pe foc, ca să pui cêră. Pomada trebuie să fie potrivit de grósă, ca să potă să ție. Unge cu pomada asta o bucată de hârtie de mătase și pune-o pe jupuitură. Cu chipul acesta rana nu se va mai lipi de ceară. Nu scoți de fel hârtia asta de pe rană, ci pui altă hârtie er unsă peste cea diatăi, și tot așa până când se prinde pielea și cad hârtiile de sine. Panzezi ast-fel de dou-ori pe di.

ECONOMIA.

Ingrijirea pomilor roditori.

— Fine. —

Intinerirea pomilor bătrâni se face din tăierea ramurilor bătrâne cam de o jumătate de metru dela tulpina mamă, pentru a da lăstari din nou, ori se taie ramurile bătrâne și se lasă cele mai tinere, ca seva séu măsă să pótă circula fără ca să fie împedecată. Acéstă tăere se face atunci, când pomul nu mai produce ródé de loc séu fórte puțin. Prunul și caisul trebuie a se întineri din 10 în 10 ani.

Realtoirea. Dēcă pomii sunt sterpi de soiul lor, se altoesc pentru a doua órá in luna Aprilie séu in Maiú. Altoirea se face in cóje séu in despiciătură. Se scurtéză ramurile care se altoesc, lăsând de desubtul tóturii o ramură mai mică, ca să pótă circula seva (măsă), ér ramurile care nu se altoesc, se taie pe rénd in timp de 2 séu 3 ani.

Săpatul și gunoitul pomilor. Pomii roditori trebuie săpați cel puțin odată pe an tómnă séu primăvara, fiind-că fac póme mai multe și mai bune.

Inainte de a săpa pomii, se curăță érba séu alte burueni, cari au crescut in timpul anului, cu sapa, și după aceea se sapă pământul cu casmau (hîrlețul séu arșeul) de jur împrejurul pomului, cam de un metru. La săpat trebuie hăgat de sémă să nu se vateze rădăcinile, cari sunt mai la suprafata pământului. Dēcă pământul este mai lutos, se póte săpa ceva mai adênc; ér dēcă este nisipis, se sapă mai la suprafată, ca să nu ajungă căldura sórelui până la rădăcină, ca să le facă mai mult réu decăt bine. Pământul săpat este bine a se amesteca cu băligar putredit, ca astfel pomii să crescă și să rodescă mai bine. Gunoitul pomilor se póte face din doi in doi ani. După-ce pământul s'a săpat, se potrivește cu grebla astfel, încât să prezinte fundul unei căldări, ca apa de plóie să se póte strînge cât mai multă la rădăcină, ca pomul pe timpul de secetă să nu sufere in vegetațiunea lui din lipsă de apă. Atât plantațiunile de tómnă, cât și cele făcute primăvara, vara când timpul este secetos, trebuie udate cel puțin odată pe săptămână, căci alt-cum se usucă. Aceeși udătură trebuie făcută și la pomii cei bătrâni, când timpul este secetos, dēcă voim să avem póme multe și gustóse.

(„Albina.”)

V. S. Moga.

Cultura alunelor.

Cetim prin gazete, că la noi in țéră se importéză mai ales din Italia și Spania cantități mari de alune. Asta nu dovedesce alt-ceva decăt că cultura alunelor in acele țéri se face pe-o seară întinsă și că cultivatorii trag venite frumoșe.

Dēcă țera noastră importă alune din străinătate, e semn, că și la noi cultura acestui fel de fructe sélbatică ar aduce venite însemnate producentilor.

O bună însușire a alunilor este fără indoelă aceea, că asupra lor fórte puțin influințéză timpul nefavorabil, prin urmare și produțiunea lor este mult mai sigură decăt la alți pomi cu fructe. Alunii nu pretind aprópe nici o ingrijire și ei produc fructe chiar și atunci, când la acéstă nici că ne putem aștepta dela pomii cu fructe moi.

Cultura tufărilor de aluni este fórte ușoră. Ele se mulțamesc aprópe cu ori-ce fel de sol (pământ), numai

să fie destul de infénat (pufăios). Firesce, că calitatea pământului influințéză mult ródă alunelor; in pământ mai bun vom primi recoltă mai bună atât ca calitate, cât și ca cantitate.

Fiind-că alunii nu sunt alegători cu privire la pozițiunea locului, putem să folosim pentru cultura lor cóstele, colinele și alte terenuri. La terenurile prețipise însă trebuie să ne ingrijim, ca ploile torențiale să nu șpele plantațiunile de aluni și apa să nu se scurgă prea de tot repede.

Alunii putem să-i plantăm la distanță de 3—4 metri unul de altul și între ei să cultivăm altfel de arbori fructiferi, de pildă ciresi înalți, pruni înalți etc. In anii dintăiu putem să cultivăm printre șirurile de aluni chiar și verdețuri, ori plante de săpat. Indată însă ce tufa de alun începe să crescă și să se înalțe, plantațiunile amintite trebuie părăsite.

Alunul începe a produce la 3—4 ani după plantare. Dēcă vrem, ca productivitatea să nu scadă, ci mai vértos să crescă, trebuie ca in fiă-care an să săpăm pământul in jurul rădăcinii, din când in când să-l gunoim și să curățim ramurile, ér cele mai bătrâne să le retezăm. Retezarea proprie stă in aceea, că la început lăsăm numai 4—6 mlădițe principale, pe cari le legăm in cerc. Mlădițele de trunte — cele noue ale anului — le scurtăm cu a treia parte, ca ochiurile de din jos să se póte desvolta bine. Incepând din al 4 lea an, mlădițele principale le scurtăm numai de jumătate. Prin acéstă tăiere, din ochiurile ascunse se dezvoltă ramuri subțirele cu muguri. După-ce avem pe tufarul de alun destule ramuri de felul acesta, le lăsăm să producă o singură dată, apoi le tăiem de tot. Pentru-ca să ne cultivăm noue ramuri, cari să dea ródé, trebuie ca in tot anul să ne producem mlădițe tinere și să întinerim din când in când ramurile inferioare. Ramurile așa numite bastarde, trebuie să le delăturăm numai decăt; la speciile de alun, cari cresc ne-bunesce, aplicăm și tăietura de vară, care stă in aceea, că scurtăm mlădițele laterale la a treia, séu chiar și a patra parte. Dēcă nici acéstă nu folosese, tăiem și din rădăcină câte 1—2.

In fine este de observat, că alunele trebuie să fie bine cópte când se recoltéză — dēcă vrem să le păstrăm peste érnă. Aluna este cóptă atunci, dēcă se destace singură, ori cade la cea mai mică mișcare. Ér dēcă vrem să fiă bine conservate, trebuie ca un anumit timp să le ținem la loc sbicit și vânturos.

Fetele țerance din Svedia.

„Gazeta Țerănilor” primesc din satul *Ihstream* (in Svedia) următoarea scrisóre:

Étă-mă de câte-va zile in Svedia adăpostit in satul *Ihstream*; eri am fost la școala comunală, secția fetelor, și încep povestirea mea cu cuvintele preotului local, ce le făcea un curs de morală:

— „Fetele trebuie să mai învețe și alt-ceva afară de catechism, cusătură, cântare, danțul, îmbrăcătura, vorbirea frumoșă și a face bine complimentural”. Și care era acel lucru pe care preotul voia să-l mai recomande fetelor țerance Svedese? Ascultați ce dîce părintele Nansen:

— „Voi trebuie, fetelor, să știți a vé cresce viitorii copii, a administra casa, a cunoșce medicina populară in cas de bólă. Aide cu mine ici in museul școlar, să vă arăt plantele medicale și lécurile lor.”

Odată cu acéstă preotul trece in museu, oprindu-se când la plantele bune pentru ceai, când la cele pentru combaterea frigurilor, când la cele pentru com-

baterea rănilor, când la cele pentru sirop etc. Foi, rădăcinii, muguri, cóje, tije, fură trecute prin mânilor fetitelor spre a le cunoșce și a li-se esplica însușirile, modul de preparare, de administrare. După aceea o mulțime de femei și bolnavi, cari așteptau afară, fură introduși in museul-farmacie, ca in prezenta fetelor să li-se facă diagnosa bólei, să se prepare și să li-se dea medicamentele. Intra acestea vine și profesorul școlei, ca să spună fetitelor in ce locuri se găsesc plantele medicale, și cu care prilej le vorbi și le mai arată familii și varietăți de flori, plante otrăvitoare, oleioșe, industriale, tinctoriale, produsele și modificările prin cari trec până-ce intră in întrebuințarea vieții noastre.

Cu ce interes viu nu urmăreau fetițele transformările cănepei, inului, bum-bacului, lănei, urdicii, mătasei, in stofe, in materii de îmbrăcăminte, in alte obiecte. Asemeni cu plantele întrebuințate in tēmplăria, etc., cum și cu burueniile ce intră in bucătăria. Trebuie să assiste cineva la asemi lecțiuni experimentale, pentru a-și esplica puterea de înrurire hotărîtore asupra copilelor, cari nu le veneau a se deslipi de museu. Și aceste fete țerance treceau apoi ca odihnă la rēboiú, depănat, cusut, ales, filat după alegere; la fiă-care órá, preumblare in curte, la popice, dans, gimnastică séu cor. Sala de espoziție permanentă școlară a fetelor strălucia de frumsetea obiectelor lucrate de dēnsele. Aceste obiecte se desfac la tērguri și veniturile revin lucrătorilor, cari le-au confecționat.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Biserica să fiă situată la loc înălțat.

Păgânii cei vechi își construiau locurile lor de rugă mai ales pe deluri, creșându-se acolo mai aprópe de deii lor. Aceeși datină o aflăm și la Iudei, cari delurile le țineau de locuri sântite, unde Dumneđu li-se descopere ómenilor. Pe delul Ebal s'a zidit lui Dumneđu primul altar in țera cea sântă. Pe delul Sinai a încheiat Dumneđu legământul cu poporul séu. Pe delul Sion a așezat David chivotul lui Iehova.

Chiar și Isus însuși se suia adeseori pe loc înălțat, ca să se ródge; pe delul Sionului, unde după tradițiune se află locul cinei de pe urmă, a instituit El sacrificiul eucharistic, éră pe delul Golgota a adus sacrificiul crúcii. In urmă și foisorii, in cari apostolii se rugau și sərbau s. eucharistie, aveau o pozițiune înălțată.

Luând tóte acestea in vedere, e lucru esplicabil, că creștinii chiar din început urmând esemplului Testamentului Vechiu, căutau să-și zidescă bisericile la loc înălțat. Așa dîce Tertulian: „Bisericile noastre sunt tot-déuna la locuri înălțate”. Unde cerinței acesteia nu i-se putea corêspunde, bună-órá intr'un șes de tot plan, apoi se așeza biserica pe un fel de estradă, ridicându-se inaintea portalului bisericii mai multe trepte. (Așa-i zidită d. e. biserica Mântuitorului de lângă Constantinopol, catedrala din Ani, biserica s. Petru din Roma, domul din Milano etc.) — Zidită biserica creștină la loc înălțat, se arată ca icónă fidelă a bisericii spirituale, care după cuvintele Mântuitorului e edificată pe țătră, apare nu numai ca „cetatea stând de-asupra muntelui”, la care popóarele vor curge (Mich. 4, 1), ci și ca icóna cetății noué cerescé a Ierusalimului sânt, ce se cobóră din ceriu (Apoc. 20, 10).

(„Candela”).

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui E. F., Lăscud. Vi-s'au trimis dintr'una 2 esemplare, neavând din cealaltă.

Impărtășire importantă. Chiar și o gustare moderată de mănăcări greu de mistuit aduce adeseori suferințe de stomac, care la început apare cu dureri de stomac, rigăeli, vėrsături etc. Contra acestor aparițiuni de bóle cel mai bun mijloc cu efect este *Dr. Rosas Lebensbalsam* din farmacia d-lui B. Fragner, Prag 205—III. Se póte căpăta in tóte farmaciile. Să se ferescă de imitații.

Căendarul săptămănei FEBRUAR. are 28 zile. FAUR.

Zilele	Călend. Int. v.	Călend. Gregor.
Dum	14 Cuv. pár. Axent.	26 Rem. Victor
Lun	15 Sf. ap. Onisim.	27 Claudius
Mart	16 Sf. Mrt Pamfilu	28 Ep. Leander
Mer	17 Sf. Teodor, Tiron	1 Martie. Albin
Joi	18 Sf. Leon p. Roma	2 Simplicius
Viner	19 Sf. ap. Archippus	3 Cunigunda
Sâm.	20 S. p. Leon E. Cat.	4 Adrian

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 24 Februarie 1899

Măsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr.	
		fl.	cr.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	7	50
"	Grău uijlociu . . .	7	20
"	Grău mai slab . . .	7	—
"	Grău mestecat . . .	4	60
"	Sécară frumósă . . .	5	20
"	Sécară mijlociă . . .	5	—
"	Orz frumos . . .	3	40
"	Orz mijlociu . . .	3	10
"	Ovės frumos . . .	2	10
"	Ovės mijlociu . . .	1	80
"	Cucuruz . . .	3	40
"	Mălaiu . . .	3	80
"	Mazăre . . .	6	70
"	Liute . . .	12	—
"	Fasole . . .	4	50
"	Séméntă de in . . .	7	20
"	Séméntă de cânepă	4	50
"	Cartofi . . .	—	95
"	Măzărliche . . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	46
"	Carne de porc . . .	—	52
"	Carne de berbec . . .	—	32
100 kil.	Séu de vită prospét	20	—
"	Séu de vită topit	32	—

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 22 Februarie n. 1899.

Sămînțe	Calitatea per Hoel.	Prețul pe 100 chiloz.	
		dela	până
Grău Bănățenesc	80	10 40	10 45
Grău dela Tisa	80	10 45	10 55
Grău de Pesta	80	10 40	10 50
Grău de Alba-rega	80	10 40	10 50
Grău de Bácska	80	—	—
Grău ung. de nord	80	—	—
Grău românesc	80	—	—
Sămînțe vechi ori noué	soiul	Calitatea per Hoel.	Prețul pe 100 chiloz.
			dela până
Sécară		70—72	8 85 7 95
Orz	rotred	60—62	6 20 6 55
Orz	de vinas	62,64	6 60 7 40
Orz	de bere	64,66	7 60 8 40
Ovės		69,41	5 80 6 15
Cucuruz	bănăț.	75	—
Cucuruz	altă soi	73	—
Cucuruz	"	71	—
Hirigă	"	—	—
Produce div.	soiul	Căsuil	
		dela	până
Sem. de trif.	Internă ungar.	42—	54—
—	transilvană	—	—
—	bănățenă	—	—
—	roșiă	42—	45—
—	rafinat dupla	—	—
Oleu de rap.			
Oleu de in			
Uns. de porc	dela Pesta	54 50	55 —
	dela țera		
	svéntată	46—	46 50
Slănină	afumată	53—	54—
Său			
Prune	din Bosnia in buci	8 50	8 75
	din Serbia in saci	7—	7 25
Lăctar	slavon nou	13—	13 50
	bănățenesc	10 25	11—
Nucl	din Ungarie		
Gogoși	unguresci		
Miere	sərbesci		
	brut		
	găbină strecurată		
Ceară	de Rosouau		
Spirt	brut		
	Drojdiuțe de spirt		

Tērgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 21 Febr. de 27,413 capete, la 22 Febr. au intrat 1535 capete și au eșit 30 capete rămânând la 23 Feb. un număr de 28 672 capete.

Se notéză marfa: unгурescă veche grea dela 47— cr. până la 47½ cr. marfa unгурescă tinēră grea dela 51— cr. până la 52— cr. de mijloc dela 49— cr. până la 50— cr. ușóră dela 48½ cr. până la 49— cr.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Măsuri pentru Ball 45 cr.
 până la fl. 14.65 cr. metru — precum și mătase-Henneberg, neagră, albă și colorată, de la 45 cr. până la fl. 14.65 cr. metru — în cele mai moderne țesături, colorii și deseneuri. — Particularilor li se trimite franco și liberate de vamă în casă. — **Mostre se trimit imediat la cerere.**
Fabricile de mătăsuri ale lui G. Henneberg (liferant al Curții c. și r.) Zürich.

Cursul la bursa din Viena.
 Din 24 Februarie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.95
Renta de corone ung. 4%	97.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.45
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis. 121.—	
Bonuri rurale ungare 4%	96.65
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. ou premii	161.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	140.30
Renta de argint austr.	101.40

Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de aur austr.	120.10
Losuri din 1860.	140.50
Aoții de-ale Băncii austro-ungară	918.—
Aoții de-ale Băncii ung. de credit.	399.75
Aoții de-ale Băncii austr. de credit.	368.35
Napoleonilor	9 55 1/2
Mărci imperiale germane	58.95
London vista	120.40
Paris vista	47.75
Rente de corone austr. 4%	101.65
Note italiene	44.25

Cursul pieței Brașov.
 Din 25 Februarie 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.47	Vënd.	9.50
Argint român. Cump.	9.41	Vënd.	9.48
Napoleonilor. Cump.	9.52	Vënd.	9.55
Galbeni Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusești Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcești Cump.	10.70	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

Numai pentru particulari se trimite postavuri.

Un Coupon de 3.10 metri lung, suficient pentru o garnitură de haine bărbătești costă numai

fl. 2.80	stofă bună
fl. 3.10	" "
fl. 4.80	" "
fl. 7.50	fină
fl. 8.70	mai fină
fl. 10.50	forte fină
fl. 12.40	englezescă
fl. 13.95	Kamgarn

Un coupon haine negri de salo fl. 10.—
 Stofe pentru pardisuri de fl. 3.25 m. în sus:
 Loden colorii frumoase 1 Coupon fl. 6. 1 Coupon fl. 9.95: Peruviene, Doskings, Stofe pentru haine de amployați de stat, căi ferate.
 Stofe pentru talare de juzi, Kamgarn fin, Cheviots, Stofe pentru uniforme de finanți, gendarmi etc. etc., trimite cu prețurile fabricii recunoscută ca solidă și reală.

Depozitul fabricii de postavuri **Kiesel-Ambhof in Brünn.**
 Mostre gratis și franco. — Liferare conform mostrei.

P. T. public se face atent, că cumpărând direct dela fabrică are mai mare avantaju ca dela alții. Firma Kiesel-Ambhof in Brünn trimite stoffe cu prețurile fabricii fără adaos de rabat. 1—24.09.

S'a sfârșit cu tusea!

Cel mai bun mijloc de casă snt **Bombone de cēpă** veritabile ale lui **Oscar Tietze**, care au efect grabnic contra tusei, răgușelei, flegmei etc. Numai pregătirea specială a bombonelor mele asigură efectul. Fia-care observe numele **Oscar Tietze și marca cepei**, de-ore-ce există imitații stricicioase.

In pachete à 20 și 40 cr.

Depot principal:
F. Krizan farmacist, Kremsier.

Depositi în Brașov și în cele mai multe Farmacii, Droguerii și Băcăniile din Austro-Ungaria. 8—20,473.

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continental european și marea fabrică de argintărie s'a văcut necesitatea să dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei rēplate mici pentru mucea.

Eu sunt împuternicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit prin urmare ori cui, următoarele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adică:

6 cuțite fine de masă cu lemnă veritabilă engleză,	1 lingură de argint pentru lapte patent american,
6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,	2 ciocanele de argint pentru spart ouă, patent american,
6 linguri de argint patent american,	6 cesci Victoria englezesci,
12 lingurițe de argint pentru cafea patent american.	2 candelabre de masă,
1 lingură de argint pentru supă patent american,	1 strecurătoare pentru ceai,
	1 zaharniță,

44 bucăți la un loc fl. 6.60

Tote cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.60.

Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează co-ōrea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlataniă**, mă simt îndatorat în public, că ori cine, căruia nu-i convine marfa îi trimit banii înapoi, nimenea însă să nu treacă cu vederea ocaziunea această favorabilă, de ași procura această garnitură pompoasă, care cu deosebire se potrivește pentru

Dar de nuntă și cadouri ocazionale!

Depou numai la **A. HIRSCHBERG-S**
 Haupt-Agentur der vereinigten amerik Patent-Silber-waarenfabriken.
WIEN,
 II., Rembrandtstrasse 19/D.

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală sēu cu trimiterea sumei înainte.

Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

5—10.472.

Extras din scrisorile de recunoștință.

Sunt foarte mulțamit cu trimiterea garniturii, și sē'mai mai trimiti încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvár. Exelens Baronin Bánffy.

Ce mi-ași trimis, am primit și sunt foarte mulțamit Gaađ, (Ungaria) 1 septembrie 1898. Contesa C. Chotek-Gudens.

Garnitura am primit, sunt foarte mulțamit. Trimiteti din nou mai multă. Dr. Alois Pakert, medic militar c. și r. Budapesta, II. Strada principală.

Femeile din Viena au a frumșeța lor în prima linie întrebuințarei celei mai plăcute, renumitei și cu deplin efect

Original Pasta Pompadour
 inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosește de acest mijloc, capătă o colorie sănătoasă a feței, teint frumos fără încrețeturi. până la bătrânețe, depărtază pistrui, pete de ficat, bubat, coși, roșeți și toate necurățeniile pielii, despre ce se garantează, sēu se dă bani îndărăt.

S'a aplicat această pomadă, de persoane distinse, artiști etc., deja de 40 ani, ce se pōte dovedi cu atestate și epistole de recunoștință. Cea mai bună dovadă de bunătatea și efectul ei este, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute și mii de mijloce pentru frumșețe sau inventat și erăși au dispărut. Prețul unui borcanel pe 6 luni 1 fl 50 cr. Sul de probă bucată 50 cr.

Laptele Pompadour dă pielii o albetă ca laptele, care rămâne și după ce se spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crēme albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu confiență la **WILHELMINE RIX Dr. Wwē SÖHNE (Anton Rix & Bruder), WIEN, Praterstrasse Nr. 14.** În Budapesta la **IOSIF TÖRÖK Königs-gasse Nr. 12, în Brașov la Teutsch & Tartler.** — Pachetele sunt plombate. — 6—12,895.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provēdută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioase la stomach și pântece, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bōle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încōce. — Prețul unei cutii originale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătōrescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provēdută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alinā durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rēcēlă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți 20 cr. Cinci bucăți 90 cr. Fie-care bucată de săpun pentru copii este provēdută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin **Farmacistul A. MOLL,** c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provinciă se efectuează glnic prin rambursă postală.

La depozite sē se ceră anmuit preparatele provēdute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

KATHREINER
 cafea de maltă
Kneipp.

Bunicei și mie!

Probat de mai multi ani ca cel mai escelent adaus la cafeaua de bone. — Recomandat de medici celor ce sufer de nervi, inimă, stomac, anemie etc. — În sute de mii de familii cea mai plăcută cafea.

„VICTORIA“

Institut de credit și economii în Arad.

Bilanț cu 31 Decembrie 1898

ACTIV E.		PASIV E.	
fl.	cr.	fl.	cr.
Casa în numărar	30627 76	Capital social:	
Bon în giro-conto	325 66	3000 acții à 100 fl.	300000 —
Bon la alte bănci	102880 63	Fondul de rezervă al acționarilor . . .	119464 51
Cambii în portofoliu	1.108928 58	Fondul de pensine al funcționarilor . .	14080 49
Imprumuturi hipotecare	362363 —	Depuneri spre fructificare	1.225350 37
Avansuri pe efecte	24311 —	Depozit de casă	8729 29
Casa insuștitului Arhid I. Nr. 2 și alte realități	67950 54	Contribuția restantă după int. depuneri- lor pe semestre II.	3195 98
Efecte proprii	13803 31	Interese transitoare anticipate	13926 73
Mobilar	4091 92	Dividende neridicate	558 —
după 10% amort	409 19	Profit transpus din 1897	4241 32
Diverse conturi debitoare și interese tran- sitoare restante	21946 57	Profit net	47.203 08
	1.736749 78		51441 40
			1.736749 78

Contul profitului și pierderilor.

EȘIT E		I N T R A T E	
fl.	cr.	fl.	cr.
Interese:		Interese:	
pentru dep. spre fructificare	62637 77	dela cambii	110616 21
S p e s e:		dela hipotecă	32028 89
Registre imprimare, lemne, lumină, di- verse	6020 67	Venitul efectelor proprii	1771 61
Contribuție și 10% dare după int. dep.	16636 65	Chirie și alte arăndi	403 65
Chiria localului	1000. —	Provisiuni	2989 85
Salare	23657 32	Venit transpus din 1897	479 33
Porto	12173 66		4241 32
Amortisare din mobilar	2208 52		4921 32
Venit transpus din 1897	409 19		4241 32
Venit net	47203 08		51444 40
	152530 86		152530 86

Arad, 31 Decembrie 1898.

Oncu m. p.,
director executiv,

Kardosovyi m. p. Dr. Ciacian m. p.
Mihail Velicu.

Comitetul de organizare:
Vasilin Papp m. p. Petru Trăția m. p. Georgiu Popoviciu m. p.
președinte.

Raicu m. p.,
secretar.

Dr. Vaia m. p. V. Mangra m. p.
Papp p. m. Ciorgoran m. p.
Nic. Marcu m. p.

Firmă fondată în anul 1833.

Adolf Resch

CIUVAERGIU

Brașov, Strada Porții Nr. 7.

Asortiment bogat

de **giuvaericele, obiecte de aur și argint, ciaso-**
nice de buzunar elvețiene, assortiment foarte frumos.
Depositor de argintărie înă Cristofi, argintărie
Alviana I. a. calitate din fabrica Brendorf, preum și argintărie
China calitate mai ieftină.
Cumperătura de obiecte vechi: de aur și argint,
petri scumpe, mărgăritar, monede vechi și tot-felul de antichități.
Suflat cu aur solid, cu argint, legal cu nikel, aramă pe cale
electrică.
Tote reparaturile ce cad în brașua de sus, se execută
ieftin și prompt.
— **Gravuri în piatră și metal.** —
Specialitate: Confectionare de obiecte bisericose și
anume: Candele, cădelnițe, cruci, potire e. c. etc.

— **Brașov, Strada Porții Nr. 7.** —

Obiecte bisericose.

500 fl. plătesc celui ce va mai că-
diuși, ori îi va mirosi gura, după ce va folosi
o **apa de dinți a lui Bartilla,**

o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr.
deosebit). Erezii A. Bartilla (E. Winkler),
Viena, 19/1., Sommergasse 1.
Se se cere pentru îndepărtarea apriei apa de
dinți a lui Bartilla. Denumării de falsificare
vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se
pote obține, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr.
franco; 16 sticle cu 4 fl. 60 cr. franco. —
Se capătă în Brașov la farmacia d-lui
Victor Roth. 7-24/14

Pasta Pompadour

inventată de Dr. A. Rix.
Acest mijloc de infumetare, pro-
duce după întrebuintare o **culoare**
vie și sănătoasă a feței și ră-
mâne frumoasă, și o scutește de
injecțiuni.
Delătură pistrii de pe obraz. Pre-
țul unui borcan **1 fl. 50 cr.** — Se
capătă pretutindenea. Unde nu e de-
postit, se se adreseze la.

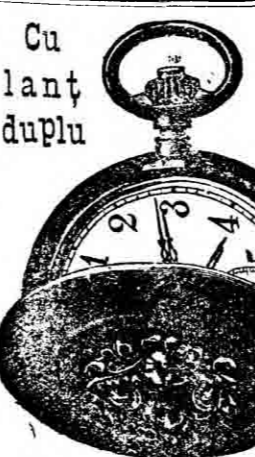
RIX în Viena,

Praterstrasse 16.

Aduc la cunoștința omenilor es-
perți precum și fie căruia care are
necesitate de un **ciasornic bun,** că
numai singur eu am de vânzare,
numai **fl. 5.25**

Ciasornice Remontoir-Goldin,
pvenție nouă de iubileu. Aceste ciasornice
cu capac dublu sunt așa de splendid și ele-
gant lucrate, încât nici specialiști nu le pot
distinge de cele veritabile de aur. Capacu-
rile ciselate de minune nu-și schimbă culoarea.
Pentru mersul regulat dau în scris
o garanție de 3 ani
Prețul unui ciasornic cu lanț dublu-Goldin
numai **fl. 5.25.**
La fie-care cias rni: invetitor gratis. S
pote căpăta numai del' singurul depon

Alfred Fischer Wien I., Adlegasse Nr. 10.
Trimitere cu Rambursă. — În cas de neconvenabil se restituie bani.

Pentru vindecarea **Infamatiilor,** răni-
lor și umflăturilor, se întrebuintează ca **mij-**
loc cu succes sigur la **Infamati** stăgna-
lapelui și înătrirea țigelor cu ocaziunea înț-r-
cării copilului, la abscese, pustule cu puroiti,
carbuncule, copuri la unghii, la paraziții,
nucleașuri la degete, la intrărituri, umflături,
tumores glandulelor. În: factioe, lipune etc

Prager Haussalbe
Prager Haussalbe
din farmacia lui **B. FRAGNER** în Prag 203-III.

Vindecarea urmază în timpul cel mai
scurt, fără durere.
IN CUTIOPÉ à 25 cr. și 35 cr.
Cu poșta 6 cr. mai mult.

Acest balsam animază activitatea mișturii,
produce sânge curat și sănatos și a devenit
un medicament sigur de casă popular.
Sticla mare 1 fl. — Sticla mică 50 cr.
Cu poșta 20 cr. mai mult.

Pentru-care cumperător se cere numai preparate origi-
nale din farmacia B. FRAGNER în Prag și se fie
agent ca embalegiul dela balsamul Dr. Rosa's se fie
provădit cu marca alăturată
Ei' embalegiul dela Prager Haussalbe cu
marca alăturată te înunghinlară

Cel mai probat **mijloc casnic,** care
se reguleze mișturii, se produce sânge
curat, se curețe snerurile reie, condiție prin-
cipala pentru menținerea sănătății. Preum
se vindece și durerile de stomac spre exem-
plu: în casurile de lipsă de appetit, rigeli,
congestiuni, vărsături, dureri de fole și sto-
mac, căreii, îngreunarea stomacului cu mân-
care, flagmă, hemoroide, surferiile femelesei,
bole de intestine este:

Dr. Rosa's Lebens-Balsam
din farmacia lui **B. FRAGNER** în Prag 203-III.